

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences
Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

Koolitus- ja teavitustegevuste vajaduste hindamise metoodika väljatöötamine

Teostaja:

Eesti maaelu arengukava 2007-2013 1., 3. ja

4. telje püsihindaja

Maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond

Majandus- ja sotsiaalinstituut

Tartu 2014

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. METOODIKA.....	5
1.1. KÜSITLUSVALIMI KUJUNEMINE JA ANDMETE KOGUMISE METOODIKA	5
1.2. ANALÜÜSI METOODIKA	6
1.3. KÜSITLETUTE ÜLDISELOOMUSTUS	6
2. HINDAMISKOMISJONIDE KOOSSEISUD	8
3. TEGEVUSTE PRIORITEETSED TEEMAD	13
3.1. TEEMADE VÄLJASELGITAMISE PROTSEDUUR	13
3.2. PRIORITEETSED TEEMAD	14
3.3. SIHTGRUPPIDE VAJADUSED	18
3.4. PRIORITEETSETE TEEMADE KATTUVUS SIHTGRUPPIDE VAJADUSTEGA	21
3.5. VÄLJAMAKSTUD KOOLITUS- JA TEAVITUSTEGEVUSTE TEEMADE KATTUVUS SIHTGRUPPIDE VAJADUSTEGA.....	22
4. TAOTLUSTE HINDAMISTINGIMUSED	24
4.1. HINDAMISE TÖÖ MAHT, HINDAMISE KORRALDUS JA SELLE LÄBIPAISTVUS	24
4.2. INFO VALDAMINE	26
4.3. TAOTLUSTE SISU ARUSAADAVUS	29
5. TEGEVUSTE HINDAMISKRITEERIUMID JA HINDAMSIKRITEERIUMITE KAAL.....	33
5.1. HINDAMISKRITEERIUMITE SELGUS.....	33
5.2. HINDAMISKRITEERIUMITE ASJAKOHASUS.....	34
5.3. HINDAMISKRITEERIUMITE KAAL.....	37
6. TOETUSE TAOTLEJATE LÕPPSÕNA	41
KOKKUVÕTE.....	42
KASUTATUD ALLIKAD	46
LISAD	47
Lisa 1. Komisjoni liikme ankeet.....	48
Lisa 2. Maakondliku hindamiskomisjoni liikme ankeet.....	54
Lisa 3. Toetuse taotleja esindaja telefoniküsitluse ankeet.....	60
Lisa 4. Hindamiskriteeriumid, 2008–2013	63

SISSEJUHATUS

Koolitus- ja teavitustegevuste vajaduste hindamise metoodika väljatöötamise uuringu eesmärk on hinnata Eesti maaelu arengukava 2007-2013 (edaspidi MAK 2007–2013) meetme 1.1. Koolitus- ja teavitustegevused hindamise korraldust ning töötada välja Eesti maaelu arengukava 2014–2020 rakendatava teadmussiirde ja teavituse meetme jaoks tegevuste hindamise metoodika. Lisaks on ülesanne hinnata aastatel 2008–2013 toetatud koolitus- ja teavitustegevuste vastavust põllumajandus-, metsandus- ja toiduainetööstuse sektori tegelikele vajadustele ning kaardistada kolme sihtgrupi koolitus- ja teavitustevajadused tulevikus.

Meetme 1.1 koolitus- ja teavitustegevused on oma ulatuse mõistes kas maakondlikud või üleriigilised. Maakondlikuks tegevuseks loetakse ühe maakonna põllumajandustoodete tootmise, toidu tootmise ja töötlemise või metsa majandamisega tegelevale füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule ja tema töötajale suunatud tegevust. Üleriigiliseks tegevuseks loetakse vähemalt kahe maakonna põllumajandustoodete tootmise, toidu tootmise ja töötlemise või metsa majandamisega tegelevate füüsilisele või eraõiguslikule juriidilisele isikule ja tema töötajale suunatud või kogu Eesti maaelu edendamiseks suunatud tegevust. Taotluse ulatuse määrajaks oli taotleja poolt taotlusvormile märgitud rakenduspiirkond.

Maakondlikke tegevusi hinnati iga vastava maakonna hindamiskomisjonis (edaspidi maakondlik komisjon) ning üleriigilisi tegevusi nõuandvas hindamiskomisjonis (edaspidi komisjon). Meetme 1.1 rakendamise määrase kohaselt võis jätta taotlused hindamata, kui taotluste maht ei ületanud planeeritud eelarvet. Nimetatud olukorda juhtus vaid üksikutes maakondades üksikute taotlusvoorude puhul. Üleriigiliselt hinnatavate taotluste kogumahud ületasid alati meetme jaoks planeeritud eelarvet. Taotluste hindamise temaatikat on meetme 1.1 määrides kirjeldatud, kuid napilt. Hindamiskomisjonidel puudus ühtne hindamismetoodika ja -lähenemine tegevuse eeldatava kvaliteedi ning tegevuse teostaja kompetentsuse hindamiseks.

Meedet 1.1 rakendati alates 2008. aastast igal aastal. Meetme 1.1 igal rakendamise aastal kinnitas põllumajandusminister oma käskkirjaga prioriteetsete teemade nimekirja, mida toetuse taotlejad pidid koolitus- või teavitustegevusi planeerides ja toetuse taotlust täites arvestama. Kuna meetme 1.1 keskne teema oli põllumajandus-, metsandus- ja toiduainetööstuse sektori konkurentsivõime parandamine, oli prioriteetse teemade nimekirja koostamisel arvestatud nii sihtgruppide vajadustega kui ka sellega, et teatud teadmisi on vaja ühiskonnale tervikuna (ettevõtjate sotsiaalne vastutus ehk vastutus oma tegude mõju eest keskkonnale ja kogukonnale vms).

Uuringu analüüsivaldkonnad olid järgmised:

- 1) Üleriigilise ja maakondlike tegevuste hindamiseks hindamiskomisjonide moodustamine.
- 2) Tegevuste prioriteetsete teemade väljaselgitamine.
- 3) Taotluste hindamistingimused (info sihtgruppide koolitusvajaduste kohta ning taotluste sisu mõistetavus).
- 4) Tegevuste hindamiskriteeriumid.

Kasutusel olnud koolitus- ja teavitustegevuste hindamismetoodika kvaliteedi hindamisel kasutati nii esmaseid kui ka sekundaarandmeid. Sekundaarandmetena kasutati Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ametist (edaspidi PRIA) ja Põllumajandusministeeriumist (edaspidi PM) infot hindamiskomisjonide koosseisude ja hindamistingimuste, püsihindaja andmebaasist andmeid toetuse taotlejate ja taotluste sisu ning varasematel aastatel valminud uuringute tulemusi koolitus- ja teavitustegevustel osalejate koolitusvajaduste kohta. Lisaks korraldati veebiküsitlus hindamiskomisjonide liikmete ning telefoniküsitlus toetuse taotlejate seas arvamuste ja hinnangute kogumiseks meetme 1.1 hindamiskomisjoni moodustamise, prioriteetsete teemade väljaselgitamise, taotluste hindamistingimuste ja tegevuste hindamiskriteeriumite kohta.

Uuring koosneb viiest suuremast peatükist. Uuringu esimeses osas antakse ülevaade uuringu metoodikast ja küsitletute üldiseloomustusest. Teises osas analüüsitakse hindamiskomisjonide moodustamise aluseid. Kolmandas osas vaadeldakse sihtgruppide koolitusvajadusi ning koolitusvajaduste kattuvust prioriteetsete teemade ning korraldatud koolitus- ja teavitustegevuste teemadega. Neljandas osas on vaatluse all taotluste hindamistingimused ning viiendas tegevuste hindamiskriteeriumid. Uuringu juurde kuulub ka toetuse taotlejate lõppsõna, kokkuvõte, kasutatud allikate loetelu ja lisa. Lisas asuvad küsitluse ankeedid ja aastatel 2008–2013 kehtinud hindamiskriteeriumid.

Alapeatükkide lõpus on toodud hindamismetoodika kohta käivad soovitused ja ettepanekud. Kaldkirjas on märgitud küsitletute arvamused muutmata kujul.

Aruanne valmis 2014. aasta kolmandas kvartalis. Aruande koostas Eesti Maaülikooli majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakonna spetsialist-analüütik Kersti Aro.

1. METOODIKA

Alljärgnevalt antakse ülevaade küsitlusvalimi kujunemisest, andmete kogumise metoodikast, analüüsi metoodikast ning küsitletute üldiseloostusest.

1.1. KÜSITLUSVALIMI KUJUNEMINE JA ANDMETE KOGUMISE METOODIKA

Uuringus kasutati nii esmaseid kui ka sekundaarandmeid. Esmaste andmete saamiseks korraldati kolm küsitlust. Küsitluse sihtgrupid olid 2014. aastal komisjoni ja maakondlikesse komisjonidesse kuuluvad liikmed ja asendusliikmed, kellelt hinnangute saamiseks kasutati veebiküsitlust ning aastatel 2008–2013 meetmest 1.1 toetuse taotleja esindajad, kellelt hinnangute saamiseks rakendati telefoniküsitlust (Tabel 1).

Tabel 1. Uuringu valim

Küsitletavad	Valimi suurus	Vastanute arv	Vastanute osatähtsus	Andmete kogumise tehnika	Küsitluse toimumise aeg
Komisjoni liikmed	27	14	51,8%	Veebiküsitlus	11.06.–25.06.2014
Maakondlike komisjonide liikmed	83	43	51,8%		11.06.–30.06.2014
Toetuse taotlejad	85	21	24,7%	Telefoniküsitlus	01.07.–07.07.2014
KOKKU	195	78	40,0%		

Komisjoni liikmete ja asendusliikmete e-posti aadressid saadi PM teadus- ja arendusosakonnast ning maakondlike komisjonide liikmete ja asendusliikmete e-posti aadressid maakondlike komisjonide esindajatelt. Kutsed palvega osaleda küsitluses saadeti 27 komisjoni ja 83 maakondlike komisjonide liikmele ja asendusliikmele. Koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotlejaid oli 94. Kuna neist üheksa kuulusid kas komisjoni või maakondlikesse komisjonidesse, jäeti nad telefoniküsitluse valimist välja.

Küsitlused korraldati standardiseeritud küsitluse vormis. Kõigi sihtgruppide jaoks koostati sisult sarnased, kuid sihtgruppi arvesse võttes erinevad küsimustikud (Lisa 1, Lisa 2 ja Lisa 3). Veebiküsitluse puhul oli ankeet kättesaadav SurveyMonkey küsitluskeskkonnas. Veebiküsitluse vastamise määr oli 52%. Telefoniga võeti kontakti 43 toetuse taotleja esindajaga. Vastused saadi 21 ettevõtte, asutuse ja organisatsiooni esindajalt. Põhjused, miks telefoniküsitlust teha ei õnnestunud, olid järgmised:

- 1) Ei võtnud telefoni vastu, 11 juhul;
- 2) Ei tööta enam selles ettevõttes või organisatsioonis, 4 juhul;
- 3) Ei saanud vastata, kuna oli hõivatud teise tegevusega, 4 juhul;
- 4) Oli puhkusel, 2 juhul;
- 5) Telefonivestluse halb kuuldavus, 1 juhul.

Sekundaarandmed selliste näitajate kohta nagu hindamiskomisjonide koosseis, toetuse taotlejad, määratud toetuse suurus ja hindamiskriteeriumid saadi maavalitsuste kodulehtedelt, PM teadus-

ja arendusosakonnast, PRIA kodulehelt ning püsihindaja andmebaasist. Lisaks kasutati varasematel aastatel läbiviidud uuringute tulemusi.

1.2. ANALÜÜSI METOODIKA

Andmete analüüsimisel kasutati kvantitatiivset meetodit, mis võimaldas andmeid statistiliselt töödelda (keskmised, esinemissagedused ja klassifitseerimine) ning interpreteerimismeetodit, mille abil mõtestati lahti küsitlemisel saadud arvamused ning mille abil formuleeriti soovitusel ja ettepanekud. Avatud küsimuste puhul kasutati vastuste rühmitamist.

Andmete analüüsimisel kasutati ka:

- 1) erinevatest andmeallikatest pärinevate andmete võrdlemist;
- 2) küsitatud sihtgruppide arvamuste võrdlemist (komisjoni liikmed, maakondlike komisjonide liikmed ning toetuse taotlejad);
- 3) varasematel aastatel valminud uuringute tulemuste võrdlemist:
 - Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.1 Koolitus- ja teavitustegevused rakendamistulemuste analüüs. Teostaja: Eesti Maaülikool. Analüüs valmis 2013. aastal. Võrdlusandmetena kasutati PRIA poolt väljamakstud taotluste andmeid.
 - Koolitus- ja teavitustegevuste mõju põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatute konkurentsivõimele. Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.1 Koolitus- ja teavitustegevused rakendamise- ja küsitlustulemuste analüüs. Teostaja: Eesti Maaülikool. Uuring valmis 2012. aastal. Võrdlusandmetena kasutati küsitluse andmeid. Küsitleti 167 põllumajandustootjat, metsa majandajat ja toiduainetöötajat.
 - Põllumajandustootjate teabe-, koolitus- ja nõustamisvajadus. Uuringu lõpparuanne. Teostaja: Maaelu Arengu Instituut. Uuring valmis 2007. aastal. Võrdlusandmetena kasutati põllumajandustootjate küsitluse andmeid. Küsitleti 150 põllumajandustootjat ja põllumajandusettevõtte töötajat.

1.3. KÜSITLETUTE ÜLDISELOOMUSTUS

Küsitlusele vastas 14 komisjoni ja 43 maakondlike komisjonide liiget. Kui komisjoni liikmetest moodustasid enamuse põllumajandussektoris tegutsevad isikud, siis maakondlike komisjonide liikmete vastajate seas domineerisid avalikus sektoris töötavad isikud (Tabel 2). Toiduainetööstuse ja metsandussektoris tegutsevad isikud olid vastajate seas esindatud tagasihoidlikult.

Meetme 1.1 taotluste hindamisest oli komisjoni liige osa võtnud keskmiselt neli aastat ning maakondliku komisjoni liige kolm aastat. Maakondlike komisjonide liikmetele suunatud täidetud küsitluslehti laekus Eesti kõikidest maakondadest. Kõige aktiivsemalt vastasid Võrumaa (laekus viis täidetud küsimustikku) ja kõige tagasihoidlikumalt Ida-Virumaa, Jõgevamaa, Läänemaa,

Lääne-Virumaa ja Saaremaa maakondlike komisjonide (igast maakonnast laekus üks täidetud küsimustik) koosseisu kuuluvad liikmed.

Tabel 2. Küsitletud komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmete jagunemine sektorite lõikes, %

Sektor	Komisjoni liikmed	Maakondlike komisjonide liikmed
Põllumajandus	36%	30%
Toiduainetööstus	14%	7%
Metsandus	7%	9%
Avalik	21%	40%
Muu	7%	-
Vastamata	14%	14%
KOKKU	100%	100%

Telefoniintervjuule vastanud 43% toetuse taotlejatest esindasid nõuandekeskuseid, 24% koole, 19% eraettevõtlust ning ülejäänud mittetulundusühinguid. Kõik toetuse taotlejad olid ühtlasi ka meetmest 1.1 toetuse saajad. Ettevõtte, asutus või organisatsioon, keda küsitletav esindas, oli meetmest 1.1 toetust taotlenud keskmiselt 29 korda ning saanud toetust keskmiselt 23 korda.

2. HINDAMISKOMISJONIDE KOOSSEISUD

Sõltuvalt tegevuse ulatusest hindas taotlusi ja moodustas taotluste paremusjärjestuse erinevad hindamiskomisjonid. Üleriigiliste tegevuste elluviimiseks esitatud taotlusi hindas ja moodustas paremusjärjestuse põllumajandusministri poolt ellu kutsutud komisjon ning maakondliku ulatusega tegevuste elluviimiseks maavanema poolt ellu kutsutud maakondlik komisjon.

Nii komisjoni kui ka maakondlike komisjonide koosseisu reguleeris meetme 1.1 määrus. Määruses oli mõnevõrra detailsemalt kirjeldatud maakondliku komisjoni kui komisjoni koosseisu moodustamise alused, kuna viimase moodustamine oli põllumajandusministri pädevuses ning komisjoni moodustamise alused oli detailsemalt kirjeldatud põllumajandusministri vastavasisulisel käskkirjas¹.

Meetme 1.1 määruse § 13 järgi võis komisjoni kuuluda PM ametnikud, põllumajandustootjad, toiduaine töötajad ja metsandusega tegelevad ettevõtjad või neid esindavate organisatsioonide esindajad. Komisjoni koosseis kinnitati põllumajandusministri käskkirjaga, mille nimekiri avaldati PM ja PRIA kodulehel. Komisjoni koosseisu muutumisel andis põllumajandusminister välja sellekohase käskkirja.

Komisjoni kuulus esimees, 15 liiget ja 15 asendusliiget (Tabel 3). MAK 2007–2013 kehtivuse ajal püsis komisjoni koosseis asutuste ja organisatsioonide lõikes muutumatuna. Pooled komisjoni liikmetest ja asendusliikmetest moodustasid PM ametnikud ning ülejäänud põllumajandustootjaid, toiduainetööstuseid ja metsandust ühendavate organisatsioonide esindajad. Komisjoni kuuluvate organisatsioonide seas domineerisid põllumajandussektoris tegutsevate tootjate esindusorganisatsioonid.

Tabel 3. Komisjoni koosseis asutuste lõikes, 2008–2013

Asutus	Esimees	Liikmed	Asendusliikmed
Põllumajandusministeerium	1	7	7
Eesti Maaülikool		1	1
Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda		1	1
Eesti Põllumeeste Keskliit		1	1
Eestimaa Talupidajate Keskliit		1	1
Maaelu Edendamise Sihtasutus		1	1
SA Erametsakeskus		1	1
Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus		1	
Eesti Toiduainetööstuse Liit		1	
Eesti Biodünaamika Ühing			1
Eesti Leivaliit			1
KOKKU	1	15	15

Allikas: PRIA koduleht

Maakondlikke komisjonide koosseisu reguleeris määruse § 17. Nimetatud paragrahvi alusel pidi komisjon olema vähemalt viieliikmeline ning liikmeid paaritu arv. Samas paragrahvis oli kirjas,

¹ Põllumajandusministri käskkiri „Koolitus- ja teavitustegevuse toetuse raames üleriigilise tegevuse elluviimiseks põllumajandusministri nõuandva hindamiskomisjoni moodustamine“ Tallinn, 14. juuli 2008 nr 155.

et maakondlike komisjonide liikmele võis määrata asendusliikme, kes tegutses asendatavaga samas või lähedases tegevusvaldkonnas. Samuti oli määruks kirjas, et maakondlike komisjonide tööd võis juhtida vastava maakonna maavanem või tema volitatud maavalitsuse ametnik. Maakondlike komisjonide liikmete ja asendusliikmete nimed avaldati PRIA ja maavalitsuste kodulehtedel.

Praktikas oli maakondlik komisjon keskmiselt viieliikmeline, kuhu kuulus esimees, liikmed ning kuue maakonna komisjoni puhul ka komisjoni sekretär (Tabel 4). Maakondlike komisjonide tööd juhtis üldjuhul maavanema poolt volitatud maavalitsuse ametnik. Meetme määruks kohaselt kuulus maakondlikku komisjoni vähemalt asjaomase maakonna maavalitsuse ametnik ning põllumajandustootja, toiduainetööstuses ja metsanduses tegelev ettevõtja või neid esindava organisatsiooni esindaja. Asendusliikmeid oli kuuel maakondlikul komisjonil, keskmiselt kaks asendusliiget. 41% maakondlike komisjonide liikmetest ja asendusliikmetest tegelesid põllumajandussektoris, 20% toiduainetööstuses, 16% metsanduses ning 23% avalikus sektoris (peamiselt maa- või vallavalitsuses). Tähelepanuväärne on see, et kaheksas maakondlikus komisjonis oli esindatud põllumajanduse, toiduainetööstuse ja metsanduse valdkond, kuues komisjonis oli esindatud avaliku sektori esindaja, kes kompenseeris mõne valdkonna esindaja puudumise. Ühes komisjonis ei olnud esindatud metsanduse valdkonda ning puudus ka avaliku sektori esindaja, kes oleks kompenseerinud nimetatud valdkonda. Aastatel 2008–2013 muutusid maakondlike komisjonide koosseisud üksikutes maakondades. Igal aastal maavanemad ei kinnitanud oma käskkirjaga maakondliku komisjoni koosseisu. Kuid kui muutus komisjoni koosseis, andis maavanem välja sellekohase käskkirja.

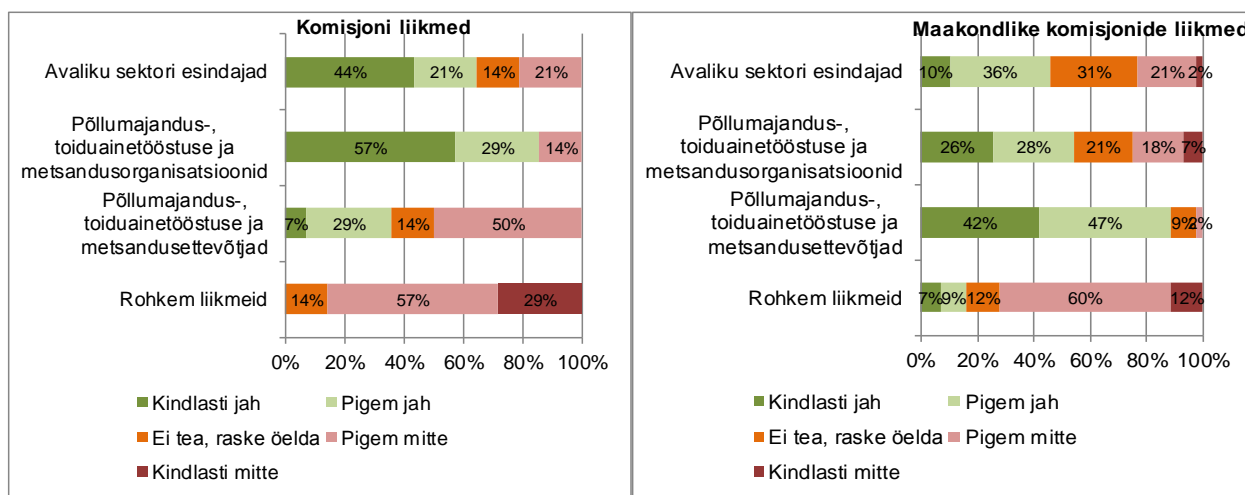
Tabel 4. Maakondlike komisjonide koosseis maakondade lõikes 2013. aastal

Maakond	Esi-me	Ase-esi-me	Komis-joni sek-retär	Liikmete arv				Asendusliikmete arv				KOKKU
				põllumajandus	toiduaine-tööstus	metsandus	muu (avalik sektor)	põllumajandus	toiduaine-tööstus	metsandus	muu (avalik sektor)	
Harjumaa	1		1	3	2							7
Hiiumaa	1			1	1	1	1					5
Ida-Virumaa	1		1	1	1		2					6
Jõgevamaa	1			1	1	1	1	1	1	1		8
Järvamaa	1	1	1	1	1	1						6
Läänemaa	1		1	2	1	1		2				8
Lääne-Virumaa	1			2		1	1					5
Põlvamaa	1			1	2	1						5
Pärnumaa	1	1		1		1	2	2			2	10
Raplamaa	1		1	2			2					6
Saaremaa	1			2	1	1	2	2				9
Tartumaa	1		1	1	1	1		1	1			7
Valgamaa	1			1	1	1	1	1				6
Viljandimaa	1			2		1	1					5
Võrumaa	1			1	1		2					5
KOKKU	15	2	6	22	13	11	15	9	2	1	2	98

Allikas: PRIA koduleht

Nii komisjoni kui ka maakondlike komisjonide liikmetelt küsiti, mis võiks nende arvates selle komisjoni moodustamise alustes teisiti olla, kuhu ta ise kuulub. Nii komisjoni kui ka maakondlike komisjonide liikmed leidsid üsna üksmeelselt, et komisjonid on piisava suurusega ning komisjonidesse ei peaks rohkem liikmeid kuuluma (ligikaudu $\frac{3}{4}$ vastanute arvates, Joonis 1). Komisjoni liikmed leidsid, et liiga suur komisjon ei taga suuremat pädevust ja ei anna taotluste hindamisele suuremat kasutegurit. Maakondlike komisjonide esindajad leidsid, et viieliikmeline maakondlik komisjon on optimaalne, kuna liiga suure komisjoniga kaasnevad teatud raskused töö korraldamisel. Näiteks esines probleeme viieliikmelise hindamiskomisjoni kokku saamine taotluste hindamise ajaks. Probleemi olemust selgitas üks maakondliku komisjoni liige:

„Komisjoni liikmed teevad tööd oma vabast ajast ja ei ole motiveeritud“.

Joonis 1. Hinnang hindamiskomisjonide moodustamise alustele, %

Komisjoni ja maakondlike komisjonide arvamused lahknesid küsimuses, kes võiks hindamiskomisjoni kuuluda. Kui 89% maakondlike komisjonide liikmetest olid arvamusel, et komisjoni peaksid kuuluma ettevõtjad, siis sama arvamusega oli päri vaid 36% komisjoni liikmetest. Komisjoni liikmed põhjendasid oma arvamust sellega, et ettevõtjate kaasamine hindamiskomisjoni töösse ei ole enamasti põhjendatud, kuna ettevõtjad teavad väga hästi oma ettevõtte vajadusi, kuid ei pruugi teada sektori üldisi huve ja vajadusi. Seega komisjoni liikmed olid pigem seda meelt, et komisjoni võiksid kuuluda vastava sektori organisatsioonide esindajad (86% vastajate arvates). Samas üks maakondliku komisjoni liige märkis, et ettevõtjad kuuluvad niikuinii mingisse organisatsiooni või ühingusse ning ettevõtjate hinnang ei pruugi jääda ettevõtte keskeks.

Mõnevõrra eriarvamustel oldi ka avaliku sektori esindajate kuulumise vajalikkuses hindamiskomisjonides. Kui 65% komisjoni liikmetest arvas, et hindamiskomisjoni peaks kuuluma avaliku sektori esindaja, pooldas sama arvamust 46% maakondlike komisjonide liikmetest, 31% ei osanud midagi arvata ning ülejäänud seda arvamust ei pooldanud. Arvati, et avaliku sektori esindajad on ettevõtjate ja organisatsioonide esindajatega võrreldes erapooletumad, kuid nad ei pruugi kursis olla ettevõtjate ja vastavates sektorites hõivatute tegelike vajadustega. Üks toetuse taotleja oli seisukohal, et maakondlikku komisjoni ei peaks kuuluma maavalituse ametnikud, sest nad ei tea ega tunne maaelu. Samuti ei tohiks ministrieriumi ehk administratiivorgani esindajad hinnata meetme 1.1 toetuse taotlusi, kuna neil on võimalus eelistada avaliku sektori asutusi teistes sektorites tegutsevatele toetuse taotlejatele.

Hindamiskomisjonide liikmed leidsid, et komisjoni võiks kuuluda põllumajanduse, toiduainetööstuse ja metsanduse erialade spetsialistidel, kes ei ole ettevõtjad. Lisaks võiksid komisjoni töösse kaasatud olla majanduseksperdid ja turundusspetsialistid.

Kuigi hindamiskomisjonide koosseisus on esindatud nii põllumajandus-, toiduainetööstuse-, metsandus-, kui ka avalik sektor, ei ole mõnede küsitletavate arvates komisjoni koosseis tasakaalus.

Komisjoni liikmed arvasid:

„Komisjoni võiks rohkem kuuluda tootjaid ja tootjate esindajaid ja vähem avaliku sektori esindajaid. Proportsioonis 2/3: 1/3“.

„Enim vaja tasakaalu viia ka toidutööstuse suunal, praegu liialt põllumajanduse keskne. /.../ Ametnike-liitude esindajate tasakaal praeguses on optimaalne.“

„Praegune koosseis on olnud liialt põllumajanduse keskne ja enim oleks vaja toiduainetööstusega seotud esindajaid kaasata“.

Lisaks üks maakondliku komisjoni liige arvas:

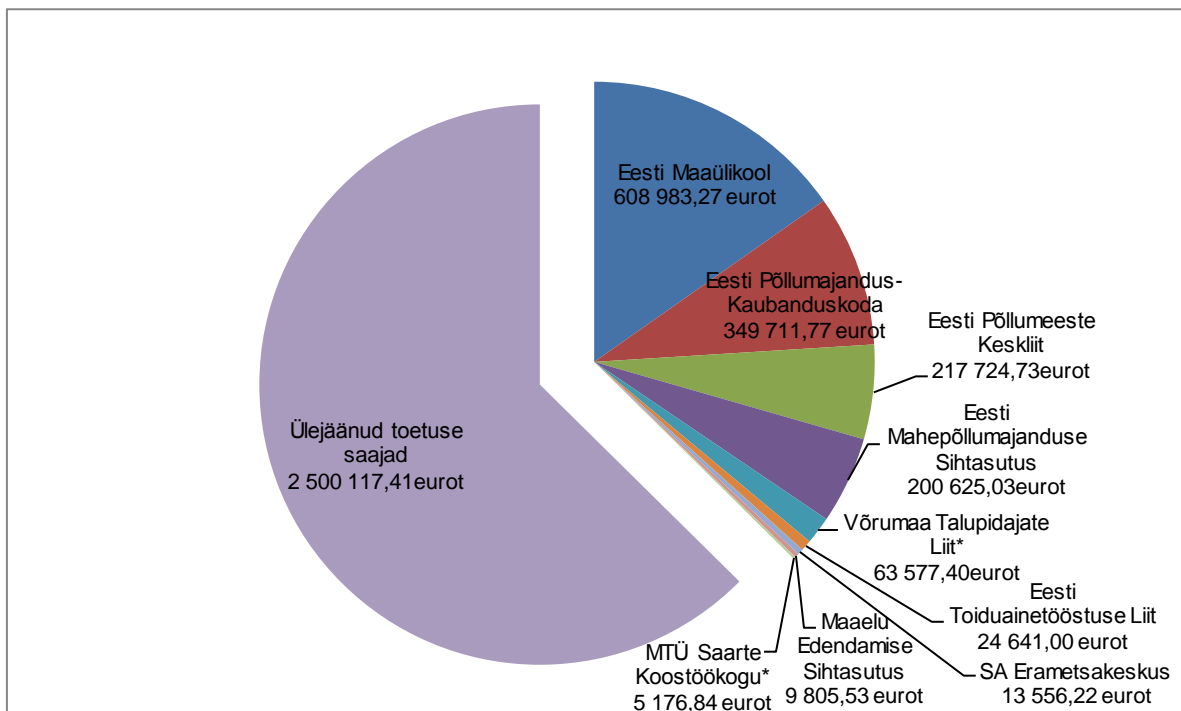
„Maakonna komisjoni moodustamisel võiks maavanemal olla suurem vabadus, et arvestada maakonna tootmise omapäraga“.

Küsitletavad tõid esile kitsaskoha, mis puudutab hindamiskomisjoni seda tahku, kus on omavahel seotud hindamiskomisjoni liikmeks olemine ning toetuse taotlemine ja saamine.

Komisjoni liige arvas:

„Mis on minu hinnangul pisut problemaatiline, et suurem osa komisjoni liikmetest on ka ise sama meetme raames taotlejad. Kuigi oma organisatsiooni esitatud taotluseid komisjoni liige ei hinda, siis teiste taotluseid madalamalt hinnates on võimalik vähemalt teoreetiliselt ka enda tulemust mõjutada.“

Nii põllumajandusministri käskkirjas, kui ka meetme 1.1 määruses oli kirjas, et hindamiskomisjoni liige peab viivitamatult teatama viidates „Haldusmenetluse seaduse“ § 10 lõikes 1 sätestatud asjaolude esinemisest komisjoni esimeest ja asendusliiget ning taandab ennast otsustamisest. Meetme rakendamistulemused näitavad, et toetuse saajate hulgas oli seitse komisjoni ja kaks maakondlike komisjonide liikme organisatsiooni ja asutust (Joonis 2). Seisuga 31.12.2013 oli meetmes 1.1 toetust määratud 3,99 mln euro ulatuses. Seitsmele komisjoni liikme organisatsioonile ja asutusele määratud toetus moodustas 36% (kokku 1 425,0 tuhat eurot) ja kahele maakondliku komisjoni liikme organisatsioonile 2% (kokku 68,7 tuhat eurot) kogu meetme 1.1 määratud toetusest. Suuremad toetuse saajad olid Eesti Maaülikool (15% määratud toetusest), Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (9%), Eesti Põllumeeste Keskliit (5%) ja Eesti Mahepõllumajanduse Sihtasutus (5%).

Joonis 2. Meetmest 1.1 komisjoni ja maakondlike komisjonide (*) liikme organisatsioonile ja asutusele määratud toetus (eurot), 2008–2013

Allikas: Püsihindaja andmebaas

Soovitused ja ettepanekud

- Täpsustada meetme määruuses komisjoni koosseisu puudutavad küsimused (liikmete arv, asendusliikmete arv, liikmete sektoriline kuuluvus vms).
- Komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmete arvu ei ole vaja muuta.
- Komisjoni koosseisus suurendada toiduainetööstust esindavate liikmete osakaalu.
- Hindamiskomisjonidesse võiksid kuuluda ettevõtjad, kuid siiski eelistatuna tulundusühingute või tootjate esindusorganisatsioonide kaudu.
- Hindamiskomisjonides vähendada avaliku sektori osakaalu või asendada PM ja maavalituste ametnikud erinevate erialade spetsialistidega või ekspertidega.
- Maakondlike komisjonide moodustamisel arvestada piirkonna eripäraga, st oluline ei ole kolme sihtgrupi esindatus komisjonis.
- Uue perioodi hindamiskomisjoni koosseisust jätta välja nende asutuste, ettevõtete ja organisatsioonide esindajad, kelle asutus, ettevõtte või organisatsioon sai MAK 2007–2013 meetmest 1.1 toetust või hindamiskomisjoni liige taandab end taotlusvooru esitatud kõikide taotluste hindamisest juhul, kui ettevõtte, asutus või organisatsioon, kuhu ta kuulub, on esitanud taotlusvooru toetuse taotluse.

3. TEGEVUSTE PRIORITEETSED TEEMAD

Tegevuste prioriteetsed teemad on teemad, mida põllumajandusminister igal aastal enne meetme taotlusvooru väljakuulutamist oma käskkirjaga kinnitas, mida toetuse taotlejad koolitus- ja teavitustegevuste planeerimisel ning hindamiskomisjonide liikmed taotluste hindamisel arvestasid. Tegevuste prioriteetsete teemad kujunemise lähtepunktiks on ühelt poolt meetme 1.1 üldeesmärk² ja teiselt poolt sihtgruppide vajadused. Peatükis antakse ülevaade tegevuste prioriteetsete teemade väljaselgitamise protseduurist, igal aastal kehtestatud prioriteetsetest teemadest, põllumajanduses, toiduainetööstuses ja metsanduses hõivatud isikute koolitus- ja teabevajadusest ning prioriteetsete teemade ja PRIA poolt väljamakstud koolitus- ja teavitustegevuste teemade kattuvusest sihtgruppide vajadustega.

3.1. TEEMADE VÄLJASELGITAMISE PROTSEDUUR

Komisjoni ülesanne oli nõuetele vastavate üleriigiliste tegevuste elluviimiseks esitatud taotluste hindamisele ja taotluste paremusjärjestuse koostamisele lisaks ka (1) töötada välja tegevuste (koolitus, infopäev, konverents, juhendaja teenuse ost, kutse andmine, väljaande koostamine, koolitusprogrammi või õppekava väljatöötamine) prioriteetsed teemad ning (2) teha põllumajandusministrile ettepanek kehtestada prioriteetsete teemade nimekiri. Meetme määruises otsesed suunised tegevuste prioriteetsete teemade väljaselgitamiseks puudusid. Suunised puudusid ka igal aastal põllumajandusministri poolt väljaantavas käskkirjas, mis puudutas komisjoni moodustamist. Komisjoni töö täpsem korraldus oli kinnitatud komisjoni protseduurireeglites.

Aastatel 2008–2013 on kasutatud prioriteetsete teemade väljaselgitamisel sellist praktikat, kus esialgse prioriteetsete teemade nimekirja pani kokku PM erinevatest osakondadest laekunud ettepanekute alusel PM teadus- ja arendusosakond. Peale seda kasutati lõpliku prioriteetsete teemade nimekirja kujunemisel kahte lähenemist:

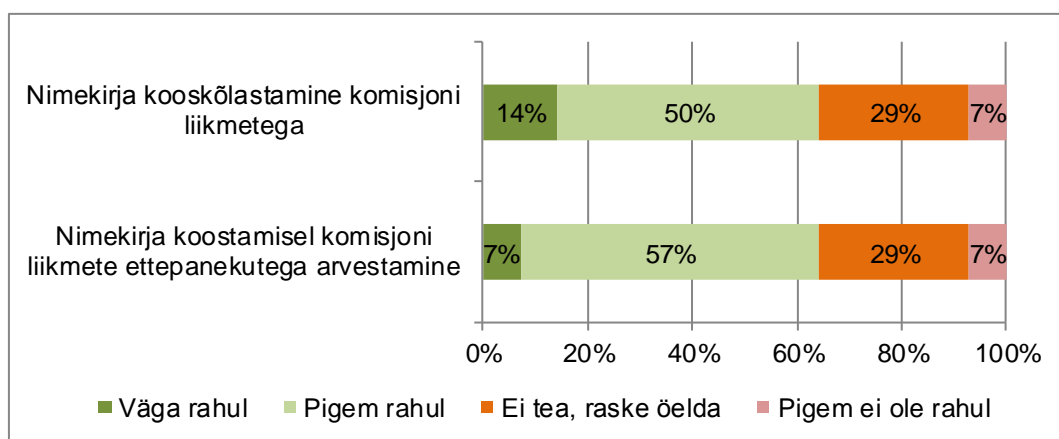
- 1) Peale esialgse nimekirja koostamist esitati prioriteetsete teemade nimekiri komisjoni, kus komisjoni liikmed said esitada prioriteetsete teemade nimekirja parandus- ja täiendusettepanekuid.
- 2) Komisjoni liikmed andsid esialgsele prioriteetsete teemade nimekirjas olevatele prioriteetsetele teemadele punkte, mille tulemusel tekkis prioriteetide pingerida teemade olulisuse alusel.

Mõlema lähenemise puhul komisjoni istungil või kirjaliku protseduuri tulemusel koostati komisjoni ettepanek. Komisjoni ettepanekule kirjutas alla komisjoni esimees. Peale seda esitati prioriteetsete teemade nimekiri põllumajandusministrile, kes selle ka oma käskkirjaga kehtestas. Kehtestatud nimekiri edastati PRIA-le, maavanematele ja PM nendesse osakondadesse, kes olid seotud komisjoni tööga.

² Põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori konkurentsivõime parandamine läbi vastavate sektorite inimpotentsiaali arendamise.

Prioriteetsete teemade nimekirja kujunemisel oli lisaks põllumajandusministrile, komisjoni liikmetele ja PM ametnikele võimalik kaasa rääkida ning nimekirja mõjutada PM sotsiaalpartneritel, seda küll jooksvalt kas PM või komisjoni liikmete kaudu.

Komisjoni liikmed ise olid prioriteetsete teemade nimekirja koostamisel komisjoni liikmete ettepanekute arvestamisega ning nimekirja kooskõlastamisega komisjoni liikmetega üldjuhul rahul (64% küsitletavatest, Joonis 3). Rahulolematute osatähtsus oli väga tagasihoidlik (7% küsitletavatest). Kuna komisjoni liikmete rahuolu prioriteetsete teemade nimekirja koostamisel liikmete arvamustega arvestamisega oli suhteliselt kõrge, ei laekunud sellel teemal ühtki kommentaari.

Joonis 3. Komisjoni liikmete rahulolu prioriteetsete teemade nimekirja protseduuriga, %

3.2. PRIORITEETSED TEEMAD

Prioriteetid, millises valdkonnas oleks põllumajandus-, toiduainetööstuse- ja metsandusvaldkonnas kooolitus- ja teavitustegevusi vaja korraldada, on kehtestatud üldjuhul valdkonnana, mitte tegevuse (infopäeva vms) pealkirjana.

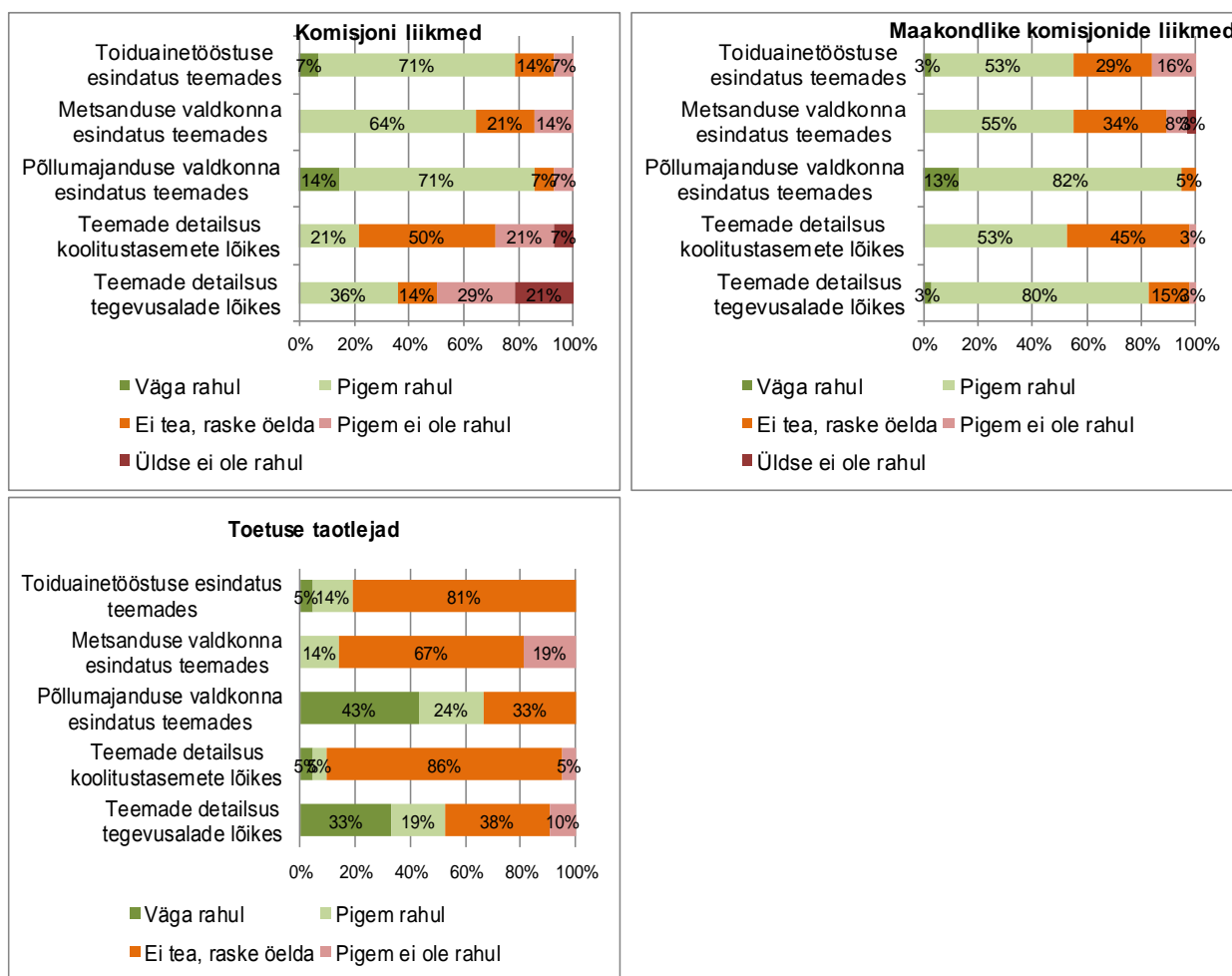
Aastate lõikes on teemade arv ning teemad oma sisult suhteliselt vähe muutunud (Joonis 4). 2011. aastal oli 11, aastatel 2009–2012 12 ning 2013. aastal kuus prioriteeti, mida toetuse taotlejad pidid toetuse taotlemisel ja hindamiskomisjonide liikmed taotluste hindamisel arvestama. Aastatel 2008–2011 prioriteete oluliselt ei muudetud ning teemad puudutasid keskkonnasõbralikkust ja jätkusuutlikku majandamist, ressursside optimaalset kasutamist, toidu- ja tööohutust, mahepõllumajandlikku tootmist, põllumajandustootjate asendajate koolitamist ning kutsestandardile vastava koolitusprogrammi rakendamist, rõhutades teemade käsitlemist põllumajanduses või metsanduses. Alates 2009. aastast on prioriteetide hulgas ka ühistegevuse teema. 2012. aasta prioriteete mõnevõrra muudeti, täpsustades eelnevatel aastatel kehtinud prioriteete. Paari teema sõnatust lühendati, mõnel juhul täiendati, paaril teemal kaotati viide põllumajandusele ja metsandusele. Samas kutsestandardi teemale lisati viide põllumajandusvaldkonnale. 2013. aastaks vähendati prioriteetsete teemade arvu poole võrra, võttes mitmed teemad oluliselt kokku.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013
1.	Keskkonnasõbralik põllumajandus või metsandus	Keskkonnasõbralik põllumajandus või metsandus	Keskkonnasõbralik põllumajandus või metsandus	Keskkonnasõbralik põllumajandus või metsandus	Keskkonnahoidlik majandamine	
2.	Ettevõtte strateegiline planeerimine	Ettevõtluse ressursside optimaalne kasutamine	Ettevõtluse ressursside optimaalne kasutamine	Ettevõtluse ressursside optimaalne kasutamine	Ettevõtte konkurentsivõime arendamine	Ettevõtte konkurentsivõime arendamine
3.	Töötervishoid ja tööohutus	Töötervishoid ja tööohutus	Töötervishoid ja tööohutus	Töötervishoid ja tööohutus	Töötervishoid ja tööohutus	Töötervishoid ja tööohutus
4.	Teadus- ja arendustegevuse tulemuste tutvustamine ja kasutamine väikeettevõtluses	Teadus- ja arendustegevuse tulemuste tutvustamine ja kasutamine	Teadus- ja arendustegevuse tulemuste tutvustamine ja kasutamine	Teadus- ja arendustegevuse tulemuste tutvustamine ja kasutamine	Teadus- ja arendustegevuse tulemuste tutvustamine ja kasutamine	Teadus- ja arendustegevuse tulemuste rakendamine praktikas
5.	Toiduohutus ja -hügieen, toidukäitlemine	Toiduohutus ja -hügieen, toidukäitlemine	Toiduohutus ja -hügieen, toidukäitlemine	Toiduohutus ja -hügieen, toidukäitlemine	Toiduohutus ja -hügieen	Toiduohutus ja -hügieen
6.	Energiaressursi optimaalne kasutamine põllumajanduses või metsanduses	Energiaressursi optimaalne kasutamine põllumajanduses või metsanduses	Energiaressursi optimaalne kasutamine põllumajanduses või metsanduses	Energiaressursi optimaalne kasutamine põllumajanduses või metsanduses	Ressursisäästlik majandamine	
7.	Metsakahjustused ja nende vältimine	Metsa jätkusuutlik majandamine	Metsa jätkusuutlik majandamine	Metsa jätkusuutlik majandamine	Metsa jätkusuutlik majandamine	
8.	Taimekaitse ja sordikaitse	Taimekaitse ja sordikaitse	Taimekaitse ja sordikaitse	Taimekaitse ja sordikaitse	Taimekaitse ja väetiste kasutamine	Keskkonnahoidlik majandamine
9.	Mahepõllumajanduslik tootmine, töötlemine ja turustamine	Mahepõllumajanduslik tootmine, töötlemine või turustamine	Mahepõllumajanduslik tootmine, töötlemine või turustamine	Mahepõllumajanduslik tootmine, töötlemine või turustamine	Mahepõllumajanduslik tootmine, töötlemine või turustamine	
10.	Põllumajandustootja kutsevaliifikatsioonile vastava õppekava rakendamine	Põllumajandustootja kutsestandardile vastava koolitusprogrammi rakendamine	Kutsestandardile vastava koolitusprogrammi rakendamine	Kutsestandardile vastava koolitusprogrammi rakendamine	Põllumajandusvaldkonna kutsestandardile vastava koolituse korraldamine	
11.	Põllumajandustootjate asendajate koolitamine	Põllumajandustootjate asendajate koolitamine	Põllumajandustootjate asendajate koolitamine	Põllumajandustootjate asendajate koolitamine	Põllumajandustootjate asendajate koolitamine	
12.		Majanduslik ühistevõime, tulundusühistu juhtimine	Majanduslik ühistevõime, tulundusühistu juhtimine	Majanduslik ühistevõime, tulundusühistu juhtimine	Ühistevõime arendamine	Ühistevõime arendamine

Joonis 4. Prioriteetsed teemad aastatel 2008–2013

Algallikas: PRIA koduleht

Kuivõrd komisjoni, maakondlike komisjonide liikmed ja toetuse taotlejad olid rahul prioriteetsete teemade nimekirjaga, on näha joonisel 5. Maakondlike komisjonide liikmed olid prioriteetsete teemade detailsusega ja kolme sektori teemade esindatusega prioriteetides mõnevõrra rahulolevamad kui komisjoni liikmed. Toetuse taotlejaid iseloomustas antud teemas pigem arvamuse puudumine. Vaatamata sellele võib nii komisjoni, maakondlike komisjonide liikmete ja toetuse taotlejate arvamusest järeldada, et prioriteetsetes teemades on kõige paremini esindatud põllumajandusvaldkond, millele järgnes toiduainetööstuse ja metsanduse valdkond. Viimase kahe valdkonna esindatus võiks prioriteetsetes teemades senisest mõnevõrra suurem olla.

Joonis 5. Rahulolu prioriteetsete teemade erinevate aspektidega prioriteetsete teemade nimekirjas, %

Hindamiskomisjonide liikmed arvasid:

„Metsandus ja toiduainetööstus on väga üldiselt välja toodud, samas põllumajanduse kohta on detailsemad märkused.“

„/.../ Prioriteetidid on põllumajandusega põhiosas seotud, toidutööstus pigem tagasihoidlikumal positsioonil. /.../“

„Põllumajandusega seotud teemad olid üsnagi hästi esindatud, paraku metsandus, mis on maaelu üks olulisi valdkondi ja kus on väga palju seadusandlikku raamistikku ning raskesti määratavaid tegureid, ei olnud oluliseks peetud. Olles seotud metsandusvaldkonnaga, võib

igapäevaselt näha, kuidas tootjad oma teadmatuses saavad olulist kahju metsa, kui majandusüksuse ühe osa ebaõigest majandamisest.

„Toiduainetööstuse jaoks annab /.../ prioriteetide nimekiri väga piiratud võimalused.“

Prioriteetsete teemade detailsusega tegevusalade lõikes jäi rahule (liidetud „väga rahul“ ja „pigem rahul“ vastused) 83% maakondlike komisjonide liikmetest, 36% komisjoni liikmetest ja 52% toetuse taotlejatest. Küsimusele, mis puudutas teemade detailsust koolitustasemetel lõikes, oskas oma hinnangu anda vaid pooled või alla selle vastanutest. Nimetatud küsimuses olid maakondlike komisjonide liikmed rahulolevamad kui komisjoni liikmed.

Prioriteetsete teemade detailsuse üle on komisjonis korduvalt diskuteeritud. Aja jooksul on prioriteete muudetud, kuid teema on siiani aktuaalne. Komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmed esitasid üksteise suhtes suhteliselt vastakaid arvamusi:

„Teemad võiks olla veel detailsemad.“

„Probleemiks on liiga palju prioriteete. Kõik valdkonnad on kaetud, see on oluline. Samas on väga palju dubleerimist üleriigiliste ja maakondlike tegevuste lõikes. Taotlejad esitavad samad taotlused mõlemasse taotlusvooru ja see ei tohiks olla lubatud. Komisjon peab suutma seada järgmiseks aastaks prioriteete. Hetkel tekitatakse iseendale põhjendamatult palju tööd ja see ei ole efektiivne.“

„Prioriteetsed teemad tagavad lihtsalt selle, et ei tule väga laialivalguvaid teemasid.“

„Prioriteetsete teemade nimekiri on liiga laialivalguv. See võiks olla kas väga konkreetne ja hõlmata maksimaalselt 5 väga selgesti sõnastatud teemat (ilma igasuguste laiendusteta) või võiks selle kasutamisest üldse loobuda.“

„Praeguses sõnastuses ei oma prioriteetid mingit sisulist rolli, kuna tulenevalt nende sõnastuse laiuusest, ei saa olla sisuliselt ühtegi taotlust, mida ei saaks mõne prioriteedi alla liigitada.“

Toetuse taotlejate arvamused prioriteetsete teemade üldistustaseme osas olid samuti vastakad nagu hindamiskomisjonide liikmetelgi. Mõni küsitletav arvas, et prioriteetid on head ja vajalikud. Mõni arvas, et prioriteetid on sõnastatud liiga üldiselt ning vaja oleks detailsemaid, praktilise suunitlusega prioriteete. Mõni jällegi arvas, et üldisemad prioriteetid on paremad, sest siis saab prioriteetide alla erinevaid teemasid paigutada. Ühel küsitletaval tekkis küsimus, miks igal aastal prioriteete uuendatakse. Piisab, kui kogu perioodiks kehtestatakse üks prioriteet – jätkusuutlikkuse tagamine. Kasutusel olnud prioriteetide miinusena toodi välja seda, et toetuse taotlejatel on keeruline tuvastada, mida prioriteedi taga mõeldakse.

Soovitused ja ettepanekud

- Prioriteetsetes teemades käsitleda võrdselt põllumajanduse, toiduainetööstuse kui ka metsanduse valdkondi.
- Prioriteetsed teemad võiksid olla konkreetsemad ja täpsemad, lähtudes meetme 1.1 üldeesmärgist.

3.3. SIHTGRUPPIDE VAJADUSED

Põllumajandustootjate, metsa majandajate ja toiduainete töötajate koolitusvajadusi on uuritud enne MAK 2007–2013 rakendumist³, kui ka selle rakendamise ajal⁴. Enne MAK 2007–2013 rakendumist valminud uuringus paluti põllumajandustootjatel hinnata oma ettevõtte töötajate (Tabel 5 kolmas veerg) ja enda koolitusvajadust (Tabel 5 neljas veerg). Selgus, et kõikides valdkondades (variandid olid ette antud) peeti vajalikuks töötajaid koolitada. Põllumajandustootjad ise (variante ei olnud etteantud) soovisid koolitusi eelkõige looma- ja taimekasvatuse valdkonnas. Lisaks nähti koolitusvajadust valdkondades, mis aitab ettevõtjatel MAK 2007–2013 erinevatest meetmetest toetust taotleda ja olla kursis muutuva seadusandlusega.

Tabel 5. Koolitusvajadus enne MAK rakendumist ja MAK rakendamise kestel valdkondade lõikes

Jrk nr	Koolituse ja teabe valdkond	Enne MAK rakendumist (2007. a uuring)		Perioodil 2012–2016 (2012. a uuring)
		ettevõtte töötajad, %	põllumajandustootjad, vastajate arv (n=150)	koolitustel osalejad, vastajate arv (n=136)
1.	Loomakasvatus	50	35	53
2.	Taimekasvatus	60	36	27
3.	Nõuetele vastavus	-	-	10
4.	Kvaliteedinõuded ja standardid	48	-	22
5.	Keskkonnanõuded ja -kaitse	62	12	9
6.	Põllumajandustoetuste taotlemine	70	39	14
7.	Uued tehnoloogilised protsessid ja masinad/uuenduslikud tavad	57	10	16
8.	Töötervishoid ja -ohutus	41	2	7
9.	Seadusandlus	72	17	9
10.	Raamatupidamine ja maksundus	65	16	9
11.	Turundus ja müük	46	5	14
12.	Ettevõtte juhtimine	52	15	9
13.	Finantsplaneerimine	50	7	13
14.	Infotehnoloogia	53	-	2
15.	Toiduainete töötlemine	-	-	12
16.	Metsandus	-	-	8
17.	Muu	15	15	22

Allikas: Eesti Maaülikool (2012) Koolitus- ja teavitustegevuste mõju põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatute konkurentsivõimele. Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.1 Koolitus- ja teavitustegevused rakendamise- ja küsitlustulemuste analüüs. Tartu

MAK 2007–2013 kehtivuse ajal tehtud uuringu tulemused näitavad, et kolmes sektoris hõivatud isikute koolitusvajadused on mitmekesisunud (Tabel 5 viimane veerg). Küsitletute poolt

³ Maaelu Arengu Instituut (2007) Põllumajandustootjate teabe-, koolitus- ja nõustamisvajadus. Uuringu lõpparuanne. Tartu. Tellija: EV Põllumajandusministeerium

⁴ Eesti Maaülikool (2012) Koolitus- ja teavitustegevuste mõju põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatute konkurentsivõimele. Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.1 Koolitus- ja teavitustegevused rakendamise- ja küsitlustulemuste analüüs. Tartu

nimetatud vajalike koolitus- ja teavitusvaldkondade põhjal võib arvata, et näiteks põllumajandustootjate tegevus muutub järjest mitmekesisemaks ja teadlikumaks. Lisandunud on alustavaid põllumajandustootjaid või nn hobitalunikke, kes soovivad mitmes valdkonnas alg- või üldteadmisi. Valdkondade juures sageli rõhutati, et vajatakse õppereise ning koolituste põhitähelepanu võiks olla suunatud mikro- ja väikeettevõtjatele. Lisaks püsib suur nõudlus looma-, sh veisekasvatuse valdkonna koolituste järele. Põllumajandustootjatel võiks olla võimalus hankida teadmisi välismaalt või soodustada ja toetada välismaise eksperdi kasutamist Eestis toimuvatel koolitustel. Lisati, et loomakasvatusalaseid koolitusi tehakse palju, kuid sihtgrupp on muutunud nõudlikumaks ehk koolitajad ei ole suutnud pakkuda seda, mida koolitatavad vajavad. Kasvanud on ka nõudlus maheteemaliste koolituste järele. Mahetootmise või –töötlemise teema on esindatud Tabel 5 viimases veerus igas nimetatud valdkonnas.

Järgnevalt on toodud ülevaade sellest, mida arvavad komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmeid ning MAK 2007–2013 meetmest 1.1 toetuse taotlejad sellest, millises valdkonnas põllumajanduses, toiduainete tööstuses ja metsanduses hõivatud isikud vajavad lähiaastatel koolitusi ja teavet (Tabel 6).

Tabel 6. Kolmes sektoris hõivatute täiendkoolituse või teavitustegevuse vajadus lähiaastatel (alates 2015. aastast)

Jrk nr	Koolituse ja teabe valdkond	Komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmete (n=57) arvamused kolmes sektoris hõivatute vajaduste kohta			Meetmest 1.1 toetuse taotlejate (n=21) arvamus kolmes sektoris hõivatute vajaduste kohta
		Põllu- majandus	Toiduainete töötlemine	Metsandus	
1.	Loomakasvatus	7	-	-	4
2.	Taimekasvatus	9	-	-	2
3.	Nõuetele vastavus	3	3	1	2
4.	Keskkonnanõuded ja -kaitse	7	-	4	3
5.	Toetusvõimalused, MAK 2014–2020 meetmete määrused	8	1	3	10
6.	Uued tehnoloogilised protsessid ja masinad	7	2	1	1
7.	Töötervishoid ja ohutus	-	-	-	1
8.	Seadusandlus	3	3	1	2
9.	Maksundus	-	-	-	1
10.	Turundus ja müük	6	13	3	3
11.	Ettevõtte juhtimine	3	2	8	4
12.	Finantsplaneerimine	1	1	1	-
13.	Toodete töötlemine, tootearendus	3	11	1	1
14.	Metsakahjurite vastu võitlemine	-	-	2	1
15.	Metsa uuendamine	-	-	2	1
16.	Toiduohutus	-	8	-	-
17.	Ühistegevus	5	4	4	3
18.	Teadus- ja arendustegevus, teadusuuringute tutvustus	4	4	-	-
19.	Mahetootmine	4	-	-	-
20.	Koolitused alustavale ettevõtjale/erametsaomanikele	3	1	3	-
21.	Maaparandus	-	-	2	1
21.	Muu	5	2	2	3

Küsitletute hinnangul on lähiaastatel suurem koolitusvajadus turunduses ja seda just toiduainetööstuse valdkonnas. Järgmised valdkonnad, kus on vaja jagada teavet või korraldada

koolitusi, on erinevate toetusvõimaluste (eelkõige MAK 2014–2020 meetmete määruste) tutvustamine, ettevõtte juhtimine (sh metsa majandamine), toodete töötlemine ja tootearendus (eelkõige toiduainete töötlemine) ning ühistegevuse arendamine kolmes erinevas sektoris. Küsitletavad märkisid, et vaja oleks maaelu mitmekesistamise võimaluste tutvustamist ühes ja samas ettevõttes (põllumajanduse kõrval võimalikud metsandusega seotud tootmisvõimalused vms) ehk ettevõtetes põhi- ja kõrvaltegevuste arendamise võimalusest ettevõttes tööhõive, finantsplaneerimise, tooraine maksimaalse kasutamise vms taustal.

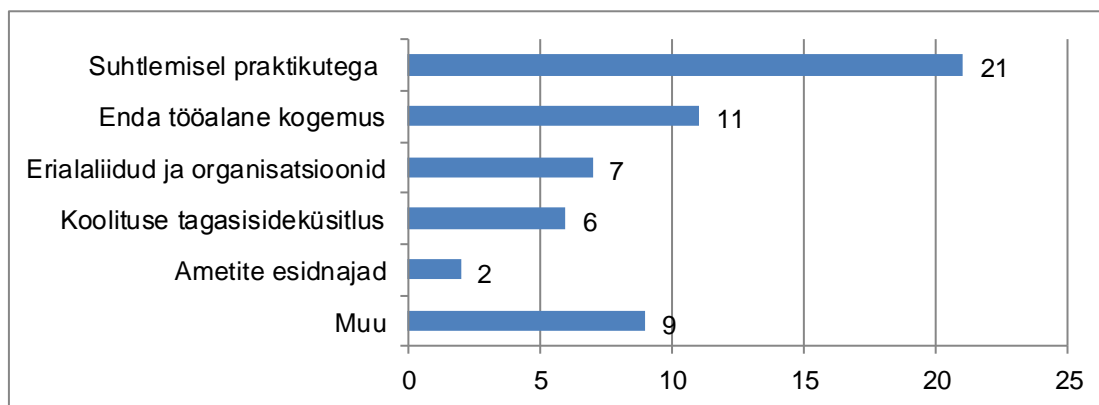
Lisaks märgiti koolitus- ja teavitustegevuste praktilise osa vajalikkust ning välislektorite kaasamise vajadust. Arvati, et siiani toimunud koolitused on olnud liialt ettevõtjakesksed ning vaja oleks ka erametsaomanikele suunatud koolitusi. Küsitletavad arvasid:

„Minu arust on enamus koolitus- ja teavitus-tegevused suunatud ettevõtja (juhi) tasandile. Rääkides praktikutega, olen kuulnud vajadust töötajate koolitamiseks. Kahjuks suudab turg juba reageerida kiiremini kui meede ja prioriteedid. Juba korraldatakse ettevõtete töötajatele suunatud töökohapõhiseid praktilisi õppepäevi sisenditoojate poolt.“

„Metsanduses oleks vaja ka selliseid praktilisi koolitusi (hooldusraied, erinevad metsakasvatustlikud võtted jne), millest oleks abi ka sellisele metsaomanikele, kel pole metsanduslikku haridust, oma suhteliselt väikese metsa majandamisel (keskmine Eesti erametsa suurus on 12 ha).“

Vajalike tegevustena nähti infopäevi, koolitusi, kogemuste vahendamist teadlaselt praktikule ja praktikult praktikule ning välisriikide kogemuste vahendamist.

Koolitus- ja teavitustegevuste kavandajad püüavad võimalikult hästi tabada klientide soove ning oma tegemistega klientidele võimalikult lähedal olla. Toetuse taotlejatelt küsiti, millistest allikatest nad said meetme 1.1 tegevuste kavandamisel (enne toetuse taotlemist) infot põllumajandustootjate, toiduainete töötlejate ja/või metsa majandajate koolitusvajaduste kohta. Joonis 6 on näha, et infot hangiti eelkõige praktikutelt ning vähetähtis ei olnud ka koolituste ja infopäevade korraldajate enda tööalane kogemus. Olulisel määral koguti informatsiooni erialaliitudest ja organisatsioonidelt ning koolitustel ja infopäevadel rakendati tagasiside küsitluse tulemuste kasutamist uute tegevuste planeerimisel. Muude allikatena nimetati partnereid välisriikidest, kolleege, aga ka seda, et lektorid on pakkunud ise ideid, millise valdkonna loenguid sihtgrupid vajavad.

Joonis 6. Toetuse taotlejate infoallikad meetme 1.1 tegevuste kavandamisel sihtgrupi koolitusvajaduste kohta (n=21)

Toetuse taotlejad arvestasid koolitus- ja teavitustegevuste kavandamisel juba toimunud (MAK 2007–2013 perioodi algusel vähem, hiljem rohkem) erinevates maakondades (tegevuse teema, maht, tegevuste elluviija jne, 76% toetuse taotlejatest) või üleriigiliselt toimunud koolitus- ja teavitustegevustega (48% toetuse taotlejatest), kuid mitte infoga, millised koolitus- ja teavitustegevusi kavandatakse erinevates maakondades (infot valdas 9% toetuse taotlejatest) või üleriigiliselt (5% toetuse taotlejatest). Üks komisjoni liige tõi esile teemade kattuvuse probleemi:

„Samas on väga palju dubleerimist üleriigiliste ja maakondlike tegevuste lõikes. Taotlejad esitavad samad taotlused mõlemasse taotlusvooru ja see ei tohiks olla lubatud.“

Soovitused ja ettepanekud

- Senisest enam on vaja koolitus- ja teavitustegevusi korraldada maapiirkonnas tegutsevate ettevõtete töötajatele, kuna ettevõtte konkurentsivõime tõstmine, teadus- ja arendustegevuse tulemuste rakendamine või ühistegevuse arendamine ei ole üksnes ettevõtte juhi võimuses.
- PM, PRIA või Maamajanduse Infokeskuse kodulehel teha toetuse taotlejatele paremini kättesaadavaks informatsioon, mis puudutab üleriigiliselt ja erinevates maakondades toimunud koolitus- ja teavitustegevuste kohta teemade, mahtude, tegevuste elluviijate vms lõikes.

3.4. PRIORITEETSETE TEEMADE KATTUVUS SIHTGRUPPIDE VAJADUSTEGA

Prioriteetsete teemade kattuvust sihtgruppide vajadustega on mõnevõrra keeruline teostada, kuna prioriteetsed teemad on pigem tootmisvaldkonna ülesed või annavad teemast laia tõlgendamise võimaluse, kuid tootjad on oma vajadusi väljendanud kitsamalt. Kõrvutades prioriteetsed teemad põllumajandustootjate, toiduainete töötajate ja metsanduses hõivatud isikute vajadustega, võib kattuvust prioriteetsete teemade ja tootjate vajadustega hinnata suhteliselt heaks. Saab välja tuua kolm erandit, mille järele vahetult enne MAK 2007–2013 rakendumist oli sihtgruppidel suur koolitus- ja teabevajadus, kuid kattuvus aastatel 2008–2013 kehtestatud prioriteetsete teemadega oli vähetajutav:

- 1) põllumajandustoetuste taotlemine;
- 2) seadusandlus;
- 3) raamatupidamine ja maksundus.

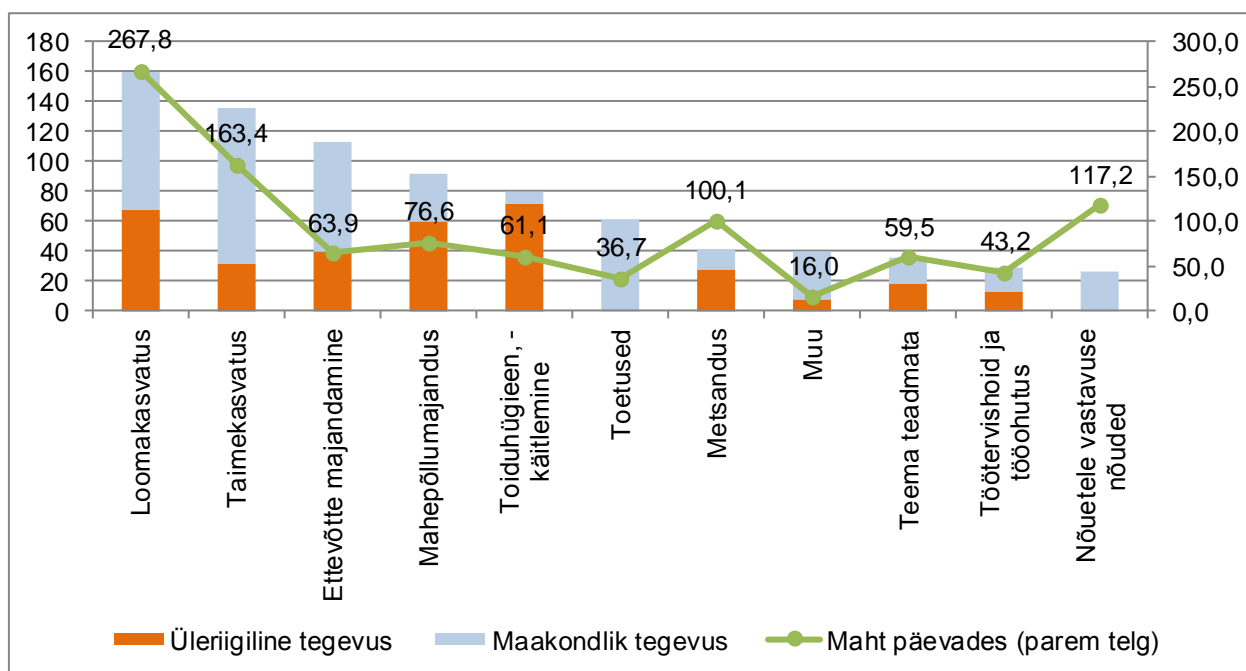
Soovitused ja ettepanekud

- Kolmes sektoris hõivatute teabe- ja koolitusvajadused olid laiemad kui MAK 2007–2013 või meetme 1.1 eesmärgid seda lubasid. Toetuste taotlemise, seadusandluse ja maksunduse teemad võib liigitada päevakorralisteks teemadeks, mille info levikul ei peaks kasutama koolitus- ja teavitustegevuse meetme vahendeid. Samas tuleks leida siiski alternatiive, et huvilised ja abivajajad saaksid nendel teemadel vajaliku informatsiooni kätte. Näiteks infot toetusvõimaluste kohta võiksid jagada PRIA ametnikud, tehes selleks vastavasisulisi infopäevi. Seadusandluse ja maksunduse alast informatsiooni võiks jagada nõuandeteenuse raames.

3.5. VÄLJAMAKSTUD KOOLITUS- JA TEAVITUSTEgevuste TEEMADE KATTUVUS SIHTGRUPPIDE VAJADUSTEGA

Väljamakstud koolitus- ja teavitustegevuste teemade kattuvus sihtgruppide vajadustega sisaldab endast kahte lahutamatu osa: teemad, milles on koolitus- ja teavitustegevusi korraldatud ning toetuse saajate kompetents.

Toetuse taotleja kirjutas koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotlusele vabas vormis tegevuse lühikirjelduse, kus ta märkis tegevuse eesmärgi, käsitletavat teemat vms. Tegevuste lühikirjeldusi on analüüsitud 2013. aastal valminud rakendamistulemuste uuringu raames⁵. Analüüs põhines aastatel 2008–2012 toimunud meetme 1.1 taotlusvoorude tulemustel. Koolitus- ja teavitustegevuste sisu analüüsimiseks rühmitati tegevuse lühikirjeldused eesmärgi või käsitletud teema sarnasuse alusel 11 gruppi (Joonis 7).

Joonis 7. Väljamakstud koolitus- ja teavitustegevuste arv ning maht (päeva) tegevuste lühikirjelduse gruppide ja ulatuse lõikes, 2008–2012

Allikas: Eesti Maaülikool (2013)

Üldistatuna võib öelda, et kolmes sektoris hõivatute koolitusvajadused kattuvad väljamakstud koolitus- ja teavitustegevuste teemadega. Kõige suurem vajadus on olnud looma- ja taimakasvatusalaste koolituste järele ning neid on meetmest 1.1 toetuse saajad ka kõige enam teinud. Ka muude teemade osas on teatud seos sihtgruppide vajaduste ja toetuse saajate poolt korraldatud tegevuste vahel olemas.

Küsimuse teine pool, mis puudutab toetuse saaja kompetentsi, võib käsitleda kui tegevuste läbiviijate teadmiste, oskuste, kogemuste ja hoiakute kogumit. Kompetentsi üheks hindamise meetodiks on tagasisidestamise meetod.

⁵ Eesti Maaülikool (2013) Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.1 Koolitus- ja teavitustegevused rakendamistulemuste analüüs. Tartu.

2012. aastal valminud uuringust järeldus, et MAK 2007–2013 raames korraldatud koolitused on muutunud võrreldes arengukavale eelneva perioodiga olulisemalt kvaliteetemaks ja sihtgrupile sobivamaks. Koolitus- ja teavitustegevustel osalejate arvates on koolitajad olnud pädevad, korraldajad kompetentsed, koolitused ajakohased, teemasid on käsitletud mitmekülselt ja saadud teadmised rakendatavad. Vähesemal määral oldi rahul vastavusest vajadusele ja praktilise osa piisavusega. Probleemina nähti koolituse praktilise osa vähesust või ebapiisavust (koolitused olid liiga teoreetilised), koolitusel käsitletud teema mitmekülsust ning koolitaja pädevust ja teema valdamist.

Seega toetuse saaja võib olla kompetentne, kuid olulisim pool on koolitaja pädevus ning kui hästi koolitaja teemat valdab. Küsitletavad tegid ettepaneku, et lektorite puhul võiks rakendada kvalifikatsiooninõuet. Meetme 1.1 määruses ei olnud tegevuste sisulisele elluviijale eraldi nõudeid esitatud, kuid toetuse taotleja pidi toetuse taotlusel vabas vormis kirjeldama tegevuse sisulise elluviija senist kogemust ja pädevust koolitus- ja teavitustegevusel käsitletavas teemas.

Soovitused ja ettepanekud

- Kuigi koolitus- ja teavitustegevused on olnud vastavuses kolmes sektoris hõivatud isikute vajadustega, on vaja tõsta just eelkõige koolitajate kompetentsi. Toetuse määramisel eelistada selliseid asutusi või ettevõtteid, kes on täiskasvanute koolitusasutused „Täiskasvanute koolituse seaduse“ § 2 tähenduses. Tegemist oleks riigi- või munitsipaalasutustega, koolitusluba omavate erakoolidega, era- ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute (kui täiskasvanute koolitus on nende seadusest või põhikirjast tulenev tegevus) või füüsilisest isikust ettevõtjatega. Teisena eelistada Eesti Vabaharidusliidu liikmete hulka kuuluvaid mittetulundusühinguid, kodanikeühendusi ja vabahariduslikke koolitusasutusi.
- Rakendada koolitajale ja lektorile kvalifikatsiooninõuded. See tähendaks ühtlasi tegevuse teema ja tegevuse sisulise elluviija kvalifikatsiooni kattuvust.

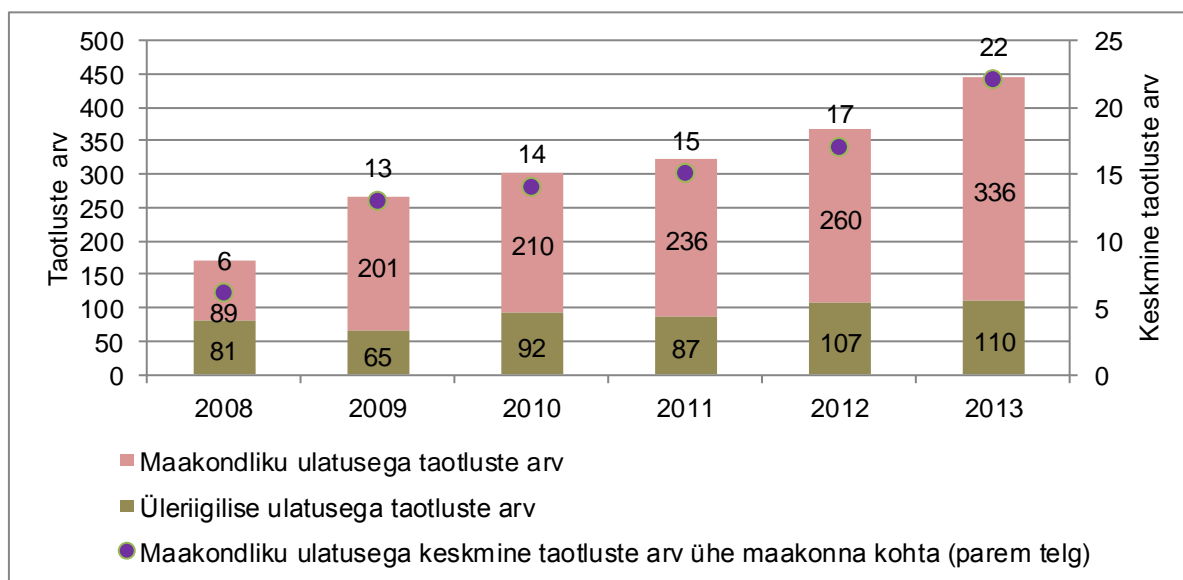
4. TAOTLUSTE HINDAMISTINGIMUSED

Taotluste hindamistingimused määravad ühelt poolt komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmete töö maht ja töö korraldus, teadlikkus kolme erineva sihtgrupi vajadustest ning teiselt poolt taotluse sisu hinnatavus lähtuvalt sellest, kuidas ja mida on toetuse taotlejad taotlusele kirjutanud. Nendest teemadest antakse järgnevas kolmes alapeatükis väike ülevaade.

4.1. HINDAMISE TÖÖ MAHT, HINDAMISE KORRALDUS JA SELLE LÄBIPAISTVUS

Üleriigilise ulatusega koolitus- ja teavitustegevuste taotlusi hindas komisjon ning maakondliku ulatusega vastava maakonna komisjon, andes taotlusele hindepunkte. Meetme 1.1 määruse kohaselt võisid komisjon ja maakondlikud komisjonid jätta taotlused hindamata, kui esitatud taotluste rahaline maht ei ületanud planeeritud eelarvet ning põllumajandusminister või maavanem esitas PRIAle ettepaneku rahuldada kõik nõutele vastavad taotlused. Nimetatud olukorda juhtus vaid üksikutes maakondades üksikute taotlusvoorude puhul. Üleriigiliselt hinnatavate taotluste rahalised mahud ületasid alati meetme jaoks planeeritud eelarvet. Hindamiskomisjonide liikmed hindasid esitatud taotlusi selle eest tasu saamata.

Aasta-aastalt on esitatud taotluste arv järjest kasvanud. Kui 2008. aastal esitati üleriigilise ja maakondliku ulatusega taotlusi kokku 170, siis 2013. aastal juba 446 (Joonis 8). 15-liikmelise komisjoni töökoormus on kasvanud 81 taotluse hindamiselt 110 taotluse hindamisele. Keskmiselt viieliikmelise maakondliku komisjoni töökoormus on kasvanud keskmiselt kuult taotluse hindamiselt 22 taotluse hindamisele.

Joonis 8. Üleriigilise ja maakondliku ulatusega esitatud taotluste arv ning maakondliku ulatusega keskmine taotluste arv ühe maakonna kohta, 2008–2013

Allikas: Püsihindaja andmebaas

Taotluste hindamine oli korraldatud riiklikul ja maakondlikul tasandil kas istungina või kirjaliku protseduurina (toimus elektrooniliselt või posti teel). Iga taotluse hindamisel kasutati hindamislehte. Hindamisleht oli kättesaadav määruse lisana ja PRIA kodulehel. Hindamiskomisjonide töö kasvuga tõid hindamiskomisjonide liikmed välja miinusena kogu hindamisprotsessi korraldamist peamiselt paberkandjal, üldise ülevaate puudumist esitatud

taotlustest (teemade, tegevuse liikide vms lõikes) ning hindajate vabatahtlikku tööd. Maakondlike komisjonide liikmed kommenteerisid:

„Juhul, kui hindamiskomisjoni töö jääb maavalitsuste korraldada, peaks ette nägema rakenduskulud komisjoni liikmetele hindamiskomisjoni töös osalemisega seotud kulude kompenseerimiseks ja komisjoni istungi korralduskuludeks“.

„Raske on leida ettevõtjaid kõikidest valdkondadest (PM, TT, M), kes on nõus oma kuludega osalema hindamiskomisjoni töös ja seda eriti kevadtööde (senini alati) ajal. Uuel programpperioodil võiks olla ka sellel meetmel ettenähtud rakenduskulud, kust saaks katta komisjoni liikmete osaluskulud komisjoni töös ning ka komisjoni istungite korraldamise kulud.“

Ladusa hindamise korralduse tagab sealhulgas hindamismetoodika olemasolu. Kasutusel olnud taotluste hindamisleht sisaldas hindamise juhendit, kuid puudu oli teotuse taotluse ühtne hindamismetoodika, hindamisskaala ja skaala iga punktiastme selgitus. Viimase idee vajalikkust toetas 42% toetuse taotlejatest ning ülejäänud toetuse taotlejad ei osanud küsimuses, kas hindamiskriteeriumi skaala igale astmele on vaja lisada selgitus, seisukohta võtta.

Hindamiskomisjonide liikmed lisasid, et hindamisleht võiks tehnilises mõttes olla üles ehitatud sama järjetuse alusel nagu taotluse vorm ning hindamiskomisjoni liikmetel võiks olla võimalus esitatud taotlusi lubada rahastada ka osaliselt.

Ligi pooltele (43%) toetuse taotlejatele ei olnud taotluste hindamine läbipaistev, sõltumata sellest, kas esitatud taotlus rahuldati või mitte. 14% toetuse taotlejate jaoks oli hindamine läbipaistev ning ülejäänutel puudus küsimuses seisukoht. Peamised põhjendused, miks hindamine ei olnud taotlejate jaoks läbipaistev, oli hindamise subjektiivsus (näiteks üks ja sama taotlus erinevates maakondades võis saada väga erineva arvu punkte), detailse tagasisideastamise puudumine ning komisjoni teadmatus piirkonna (maakonna) vajadustest.

Soovitused ja ettepanekud

- Hindajatele võiks enne taotluste hindamist koostada ja saata elektrooniliselt üldise ülevaate taotlusest teemade (nt mitu taimekaitse-, metsanduskoolitust vms toetuse taotlejad soovivad teha) ja tegevuse liikide (infopäev, konverents, koolitus jne) lõikes. See aitaks
 - ✓ paremad ja vajalikumad taotlused välja selekteerida, tekitades nn valdkondlikud pingeread näiteks selle alusel, millised taotlused täidaksid MAK 2007–2013 püstitatud eesmärged paremini ning
 - ✓ hoida koolituste, infopäevade, konverentside vms korraldamist arvulises tasakaalus.
- Minna üle taotluste valdkondlikule hindamisele, mis välistaks ebaproportsionaalsete ja erinevate tegevuste konkureerimise ning survestades toetuse taotlejaid rohkem oma tegevusi läbi mõtlema ja pingutama taotlusi esitades.
- Toimiv hindamissüsteem on ajale jalgu jäänud ja ei ole efektiivne. Hindamine muuta elektroonseks. Hindamisel võiks kasutada ühtseid (nt .xls formaadis) hindamistabeleid, mis võimaldaks saada operatiivselt koondhindeid ja paremusjärjestust. Positiivse näitena toodi SA Keskkonnainvesteeringute Keskuse andmesüsteemi KIKAS.

- Hindamine tasustada, seda enam, et hindamiskomisjonide liikmetelt oodatakse laia silmaringi ja teadmisi.
- Hindamislehel olevad hindamiskriteeriumid sõnastada ja järjestada nii nagu see on toetuse taotlusvormil.
- Hindamissüsteemi parendamiseks on vaja töötada välja hindamiskomisjonides sarnaselt rakendatav taotluste hindamismetoodika. Lisada hindamislehe juurde hindamismetoodika, mis sisaldab
 - ✓ Hindamise (a) tehnilise ja sisulise hindamise selgitust, (b) hinnete arvutamise protseduuri, (c) paremusjärjestuse moodustamist ja (d) vajadusel erisuste tegemist.
 - ✓ Tabelit, kus on toodud (a) hindamiskriteerium, (b) hindamisskaala (punktide vahemik), mida on võimalik ühe või teise hindamiskriteeriumi osas anda ning (c) iga punkti juures selgitus, kus on lahti kirjutatud, mida vastav hindepunkt iga hindamiskriteeriumi juures tähendab.
- Toetuse taotlejatele anda peale hindamist hindamistulemusest sisuline ja detailne (hindamiskriteeriumite ja hindepunktide lõikes) tagasiside, st miks toetuse taotleja sai või ei saanud toetust. Tagasisidestus võiks sarnaneda riigihangete puhul kasutatavale esitatud taotluste tagasisidestamisele.

4.2. INFO VALDAMINE

Infot on meie ümber palju. Info liigub kiirelt ning on lihtsalt kättesaadav kui kunagi varem. Info paljususe tõttu jagame tarbitava infohulga vajalikuks ja mittevajalikuks. Antud kontekstis tuleb vahet teha teaduslikul ja mitteteaduslikul informatsioonil:

- 1) Teaduslik informatsioon peegeldab tõeselt looduse, ühiskonna ja mõtlemise seaduspärasusi. Tõesuse astet on võimalik kontrollida. Informatsioon edastatakse materiaalsel kandjal – andmebaasid, infoväljaanded jne. Teadusliku informatsiooni eelisteks on informatsiooni paljundamine suures tiraažis, trükiste laialdane levik, korduvkasutamise võimalus, info talletamine ja pikaajaline säilimine ning informatsiooni püsimine muutumatuna. Teadusliku info puudusteks on suur ajavahemik info loomise ja kasutajani jõudmise vahel ja info kiire vananemine. Teadusliku informatsiooni allikateks on raamatud, ajakirjad (sisult teaduslik, populaarteaduslik või kitsalt erialane), konverentsmaterjalid, dissertatsioonid, teadustöö aruanded, teemaülevaated, kus on autoriteks tunnustatud erialaspetsialistid ning sageli sisaldavad ülevaated ka ulatuslikku viidete loetelu ning erialaühingud ja organisatsioonid, kelle üheks ülesandeks on informatsiooni levitamine konverentsidel ja seminaridel, andes välja konverentsikogumikke, raamatuid ja erialaajakirju ning tegeledes andmebaaside koostamise ja väljaandmisega.
- 2) Argi- ehk mitteteaduslikku informatsiooni saadakse suhtlemisel teiste inimestega, samuti massiteabevahenditest. Info tõesuse aste pole alati kontrollitav. Mitteteadusliku informatsiooni eelised on info operatiivne edastus, valikuline informeerimine, vahetu tagasiside võimaldamine ning emotsioonide ja informatsiooni süntees. Puudusteks on info piiratud levik, ammendamatus ning allumatus ühiskondlikule kontrollile.

Tänapäeval on arvestatavaks infoallikaks internet. Internetist võib leida elektroonilisi raamatuid ja ajakirju, andmebaase, teadusasutuste ja teadlaste kodulehekülgi, vestlusrühmi, uudisterühmi, võrgukommunikatsiooni ja tarkvara. Loetelu põhjal materjali väärtuse ja usaldusväärsuse alusel sisaldab internet seega nii teaduslikku kui ka mitteteaduslikku informatsiooni.

Komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmetelt küsiti, millistest allikatest nad said meetme 1.1 taotluste hindamisel infot põllumajandustootmise, toideainete töötlemise ja metsa majandamise koolitusvajaduste kohta erinevate tegevusalade lõikes. Tabel 7 on näha, et kõige enam said nii komisjoni kui ka maakondlike komisjonide liikmed infot sihtgruppide koolitusvajaduste kohta peaaegu kõikide tegevusalade lõikes praktikutelt endilt.

Tabel 7. Infoallikad, millest komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmed on saanud infot taotluste hindamisel sihtgruppide kohta tegevusalade lõikes, mainitud kordade arv

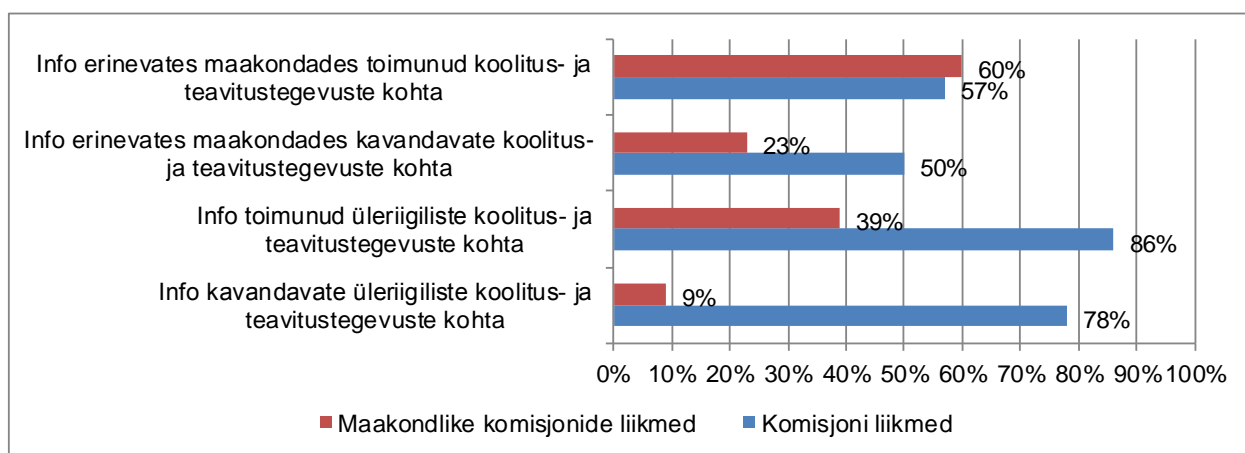
Tegevusala	Teadustöö ja uuringu aruanded	Konverentsi materjalid	Erialaliidud ja organisatsioonid	Internet	Aja- kirjandus	Suhtlemisel praktikutega	Enda tööalane kogemus	KOKKU
Komisjoni liikmed (n=14)								
Taimekasvatus	8	7	11	6	6	12	8	58
Loomakasvatus	6	6	11	7	6	13	7	56
Piimatootmine	7	5	11	8	5	13	8	57
Segatootmine	6	4	8	6	6	12	8	50
Ülejäänud põllumajanduse tegevusalad	6	6	11	9	8	10	9	59
Metsa majandamine	4	-	8	6	6	6	4	34
Liha töötlemine	8	7	12	6	5	11	6	55
Piimatoodete tootmine	7	7	11	6	6	12	7	56
Puu- ja köögivilja töötlemine	5	6	11	5	7	10	6	50
Pagaritoodete tootmine	4	5	10	4	6	10	4	43
Ülejäänud toiduainetöötlemise tegevusalad	5	3	10	4	7	10	5	44
KOKKU	66	56	114	67	68	119	72	562
Maakondlike komisjonide liikmed (n=43)								
Taimekasvatus	4	6	17	19	11	29	13	99
Loomakasvatus	3	6	17	16	14	26	10	92
Piimatootmine	2	3	9	15	14	22	6	71
Segatootmine	2	5	13	14	11	22	10	77
Ülejäänud põllumajanduse tegevusalad	3	3	10	17	18	16	9	76
Metsa majandamine	3	3	12	14	15	22	9	78
Liha töötlemine		-	5	16	11	13	2	47
Piimatoodete tootmine	3	-	4	14	15	12	-	48
Puu- ja köögivilja töötlemine	3	2	6	18	15	17	-	61
Pagaritoodete tootmine	2	-	6	14	14	9	-	45
Ülejäänud toiduainetöötlemise tegevusalad	1	-	5	15	13	8	2	44
KOKKU	26	28	104	172	151	196	61	738

Teised infoallikad oma olulisuse alusel komisjoni ja maakondlike komisjoni liikmete vahel erinesid. Kui komisjoni liikmetel järgmised olulised infoallikad olid erialaliidud ja organisatsioonid ning enda tööalane kogemus, siis maakondlike komisjonide liikmetel taotluste hindamisotsustele aitasid kaasa eelkõige internet ja ajakirjandus. Teadustöö ja uuringute aruandeid ning konverentsi materjale kasutasid mõlema komisjoni liikmed harvem. Siit võib järeldada, et komisjonis kasutatakse taotluste hindamisel mõnevõrra sagedamini teaduslikku informatsiooni kui maakondlikes komisjonides. Üks maakondliku komisjoni liige kirjutas:

„Info praktiliselt puudub, kuna maavalitsuse töötajatel pole piisavalt aega ega võimalusi kõigi nende valdkondadega end pidevalt kursis hoida.“

Komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmete informeerituse tase erinevate tegevusalade esindajate koolitusvajadustest ei ole ühtlane. Taotluste hindamisel oli komisjoni liikmetel rohkem infot põllumajandustootjate ja toiduainete töötajate ning vähem metsa majandajate koolitusvajaduste kohta. Maakondlike komisjonide liikmed olid seevastu paremini informeeritud põllumajandustootjate ja metsa majandajate ning mõnevõrra vähem toiduainete töötajate koolitusvajadustest.

Komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmete informeerituse tase toimunud või kavandavate koolitus- ja teavitustegevuste kohta oli samuti erinev (Joonis 9). Komisjoni liikmed olid oluliselt paremini informeeritud toimunud ja kavandavate koolitus- ja teavitustegevuste kohta kui maakondlike komisjonide liikmed.

Joonis 9. Info kasutus taotluste hindamisel toimunud ja kavandavate tegevuste kohta, %

Teemat kommenteeris üks komisjoni liige järgmiselt:

„Kasutan kogu infot, mida PM edastab. Jälgin teemade kattuvusi, piirkonda jms.“

Samas maakondlike komisjonide liikmed kommenteerisid:

„Maavalitsusel puudub ülevaatlilik info toimunud ning kavandatavate koolitus- ja teavitustegevuse kohta“.

„Maavalitsuses info (toimunud ja kavandavate tegevuste kohta – autor) puudub“.

Soovitused ja ettepanekud

- PM kodulehel teha kõigile mugavalt kättesaadavaks teadustöö ja uuringu aruanded ning PM ja PM haldusalas olevate ametkondade poolt korraldatud või finantseeritud konverentsi materjalid. Taotluste hindamise eel viidata hindamiskomisjonide liikmetele uuringute ja aruannete asukohale PM kodulehel, et tagada objektiivsem taotluste hindamine.
- PRIA kodulehel teha taotluste hindajatele paremini kättesaadavaks informatsioon, mis puudutab üleriigiliselt ja erinevates maakondades toimunud koolitus- ja teavitustegevuste kohta teemade, mahtude, tegevuste elluviijate vms lõikes.

4.3. TAOTLUSTE SISU ARUSAADAVUS

Järgnevalt on taotluste sisu arusaadavust vaadeldud põgusalt toetuse taotleja ja põhjalikumalt taotluste hindaja seisukohast.

Toetuse taotlejate hinnangul oli koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotluse täitmine arusaadav (81% arvates väga või pigem arusaadav, 19% arvates pigem ei ole arusaadav). Samas toetuse taotlejad märkisid, et esmakordselt toetuse taotlejatel oli taotlusvormist raske aru saada, kuid korduval toetuse taotlemisel muutus taotlusvormi sisu selgemaks ja mõistetavamaks. Lisati ka seda, et kuigi aja jooksul oli taotlusvormi sisu muutunud arusaadavamaks, tekitas igal aastal raskusi käibemaksu teema (kahel küsitletaval) ning selles vajati alati abi. Miinused, mida toetuse taotlejad taotlusvormile ette heitsid, olid järgmised:

- 1) Liiga bürokraatlik, raske sõnastusega taotlusvorm.
- 2) Palju on dubleerimist, mida taotleja peab korduvalt täitma (eesmärk, prioriteetsed teemad, vajalikkuse põhjendus jne).
- 3) Taotlusvormi täitmise juhendis puuduvad mõistete definitsioonid. Probleeme on tekitanud „sihtgrupi“ mõiste. Toetuse taotleja ja PRIA ametnikud mõistsid „sihtgruppi“ erinevalt, mille tulemusena toetuse saajale toetust välja ei makstud.

Ka üks maakondliku komisjoni liige lisas, et taotluste hindamistingimusi saab parandada sellega, kui taotlusvorm teha konkreetsemaks. Taotlusest ei tule vajalik informatsioon välja siis, kui see on halvasti vormistatud.

Taotluste sisu arusaadavuse teada saamiseks küsiti komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmete arvamust taotlusvormi järgmiste ridade osas, mis olid taotluste hindamisel aluseks:

- 1) tegevuse liik (koolitus, infopäev vms);
- 2) taotleja põhjendus tegevuse vajalikkuse kohta;
- 3) taotluse kõik tegevused on seotud põllumajandusministri kehtestatud prioriteetse teemaga (prioriteetse teema number);
- 4) taotleja põhjendus, kuidas on tegevus, mille kohta ta toetust taotleb, ministri käskkirjaga kehtestatud prioriteetse teemaga seotud;
- 5) taotluse kõik tegevused on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale;
- 6) tegevuse elluviija ja taotleja senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas;

- 7) tegevuse elluviimisega seotud isiku (esineja, autor, lektor, koolitusprogrammi koostaja vms) senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas isikute kaupa;
- 8) juhendaja senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas;
- 9) tegevusse kaasatud teiste asutustega tehtava koostöö kirjeldus.

Taotlusvormi sellistele ridadele nagu „tegevuse liik“, „prioriteetse teema number“ ja „tegevuse suunatus alustavale või noorele ettevõtjale“ märkis toetuse taotleja „jah“, kui asjakohased nõuded olid täidetud. Taotluse nende ridade puhul on sotsioloogilises mõistes tegemist kinniste küsimustega, kus vastusevariandid on ette antud. Taotluse ülejäänud read, mida taotluste hindajad hindama pidid, täitsid toetuse taotlejad vabas vormis omakäeliselt, kes lühema, kes pikema selgitava tekstina. Taotluste nende ridadega on tegemist lahtiste küsimustega, kus vastusevariante ei ole ette antud. MAK 2007–2013 kehtivuse algusel tehti taotluste hindajate töö selles osas kergemaks, et taotlejad ei tohtinud ühte taotlusesse sisse kirjutada korraga temaatiliselt erinevaid ja omavahel kokkusobimatuid tegevusi (nt metsa majandamise ja loomakasvatusega seotud tegevused ühes taotluses) põhjendusega, et hindamiskomisjonide liikmetel on erinevaid teemasid omavahel keeruline võrrelda ja raske hinnata.

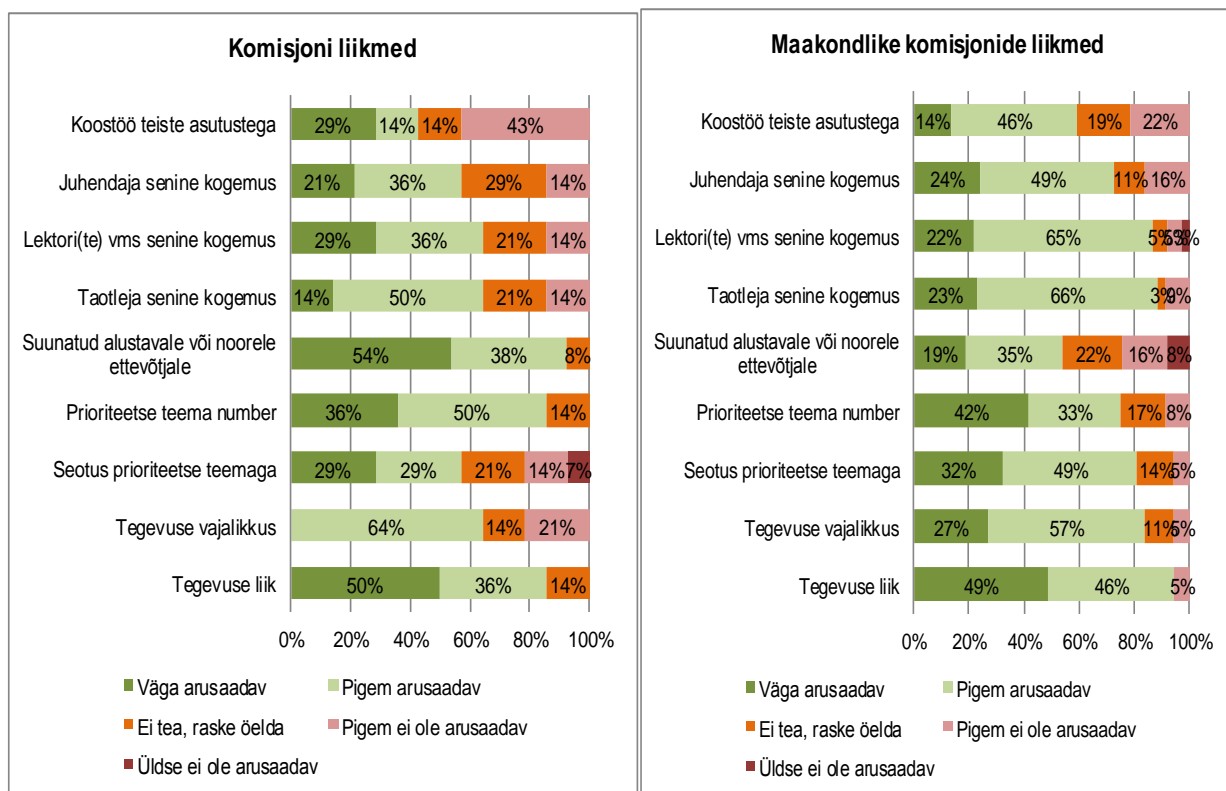
Maakondlike komisjonide liikmetele oli taotluste see sisu, mida hindamisel arvestati, mõnevõrra arusaadavam kui komisjoni liikmetele (Joonis 10). Mõlema komisjoni liikmetele oli kõige paremini mõistetav ja hinnatav „tegevuse liik“ ning kõige halvemini taotleja selgitused või kirjeldused juhendaja senise kogemuse ja koostöö kohta teiste asutustega. Hindamiskomisjonide liikmete hinnangud taotluse ülejäänud ridade sisu arusaadavuse osas erinesid oluliselt. Tähelepanuväärne on see, et taotlejate poolt lihtsalt täidetavad read nagu „prioriteetse teema number“ ja „tegevuse suunatus alustavale või noorele ettevõtjale“ olid komisjoni liikmetele ühed arusaadavamad ja lihtsalt hinnatavad read, kuid maakondlike komisjonide liikmetele mitte. Alustava või noore ettevõtja teemat kommenteerisid maakondlike komisjonide liikmed järgmiselt:

„/.../ põllumajanduse vallas paraku ei ole nii suurt arvu alustavaid või noori ettevõtjaid, üldine praktika, et taotleja näitab, et kõik tegevused suunatud alustavale ettevõtjale“.

„Noorte teemale ei olnud kõik taotlejad õigesti vastanud minu hinnangul ja seega oleks vaja täpsustada, mis hetkel on üritus noortele suunatud ja mis hetkel kõikidele.“

„Noorele ettevõtjale suunatud taotluse hindamisel sai märkida ainult selle, kas on või mitte, mis sõltus sellest, kas taotleja oli ise ette näinud tegevuse noorele ettevõtjale. Samas on ju nii, et mõned tegevused või selle osad olid vajalikud ka teistele, sobivad aga ka noorele ettevõtjale. Seega ei olnud seal tegelikult hindamise võimalust, vaid tuli lähtuda otseselt taotluses märgitust. Tegelikult ei pea üldse vajalikuks noore ettevõtja erilist kohtlemist.“

„Nn "alustav või noor ettevõtja" osaleb nii kui igas teda huvitavas koolituses või infopäeval. Neid alustavaid ettevõtjaid pole nii palju maakonnas, et neile otseselt suunatud koolitusi teha. Võib-olla vajaksid nad rohkem individuaalset nõustamist ja eriti ettevõttes kohapeal. Võiks kuidagi määratleda, mis on see "tegevuse liik"? Vahel jääb see segaseks...“

Joonis 10. Hinnang taotluste sisu arusaadavusele, %

Küsitletavad märkisid, et taotluse nende ridade selgitused, mida toetuse taotlejad on vabakäeliselt kirjutanud, on hindamise seisukohast alati keerulised ning lisab hindamisse palju subjektiivsust. Näiteks selgitused „taotleja, lektori vms senise kogemuse ja pädevuse ning koostöö kohta teiste asutustega“ on hindaja jaoks olnud vaid osaliselt kontrollitavad ja hindamise tulemus sõltub taotluse täitja väljendamisoskusest.

Ebaselgused ja konfliktid tekkisid hindajatel ka sellest, et taotluse selliste ridade sisu nagu „koolitus- ja teavitustegevuse teema“ ja „toetuse taotleja, lektori, konsulendi vms kogemus koolitus- ja teavitustegevuse korraldajana, lektorina, konsulendina“ ei kattunud. Lisati, et ainuüksi konsulendi osalemine ei peaks hindamisel lisapunkte andma, kuna sageli ei pruugi olla tegemist selle valdkonna konsulendiga, mille koolitus- või teavitustegevust läbi viidi. Taotluste hindajatel on tekkinud ka konfliktid ka sellest, et toetuse taotleja nägemus koolitus- ja teavitustegevuse vajalikkusest ei ühtinud toetuse taotleja omaga. Küsitletavad kommenteerisid:

„Enim on tekitanud küsimusi põhjendus tegevuse vajalikkuse kohta. Siinkohal on hulgaliselt taotlejaid tegevustele, eriti koolide poolt, mille vajadusest puudub igasugune arusaam ja ülevaade - lihtsalt kirjutatakse igaks juhuks projekt. Kui projekt saab rahastatud, alles siis hakatakse osalejaid otsima ja kui on 100% toetatav, siis mõned osalejad ikka leitakse.“

Hindamiskomisjonide liikmed lisasid, et sageli ei ole küsimus taotlusvormi enda arusaadavuses ja lihtsuses, vaid pigem on taotlused toetuse taotlejatel endil väga halvasti täidetud ja vormistatud.

Soovitused ja ettepanekud

- Taotluse võimalikult palju ridu, mida hindajad hindamisel arvestama peavad, on vajalik objektiivsuse tagamise ja hindamise lihtsamaks muutmise eesmärgil formaliseerida ümber üheselt mõistetavateks kinnisteks küsimusteks. Andmevälja küsimused on soovitatav siduda üheselt arusaadava hindamisskaalaga, mis oluliselt kiirendab ja ühtlustab hindamist.

5. TEGEVUSTE HINDAMISKRITEERIUMID JA HINDAMISKRITEERIUMITE KAAL

Hindamiskriteerium on hindamiseks vajalik spetsiifiline ning mõõdetav avaldus. Meetme 1.1 taotluste hindamiskriteeriumid on aja jooksul muutunud, kuid mitte väga palju. 2008. aastal hinnati taotlusi kolmes kategoorias. Eraldi hinnati (1) mitme tegevuse kohta esitatud taotlusi, (2) koolituse, infopäeva ja konverentsi korraldamise või sellel osalemise ning juhendaja teenuse ostmise, koolitusprogrammi koostamise või kutsekvalifikatsiooni omistamise kohta esitatud taotlusi ning (3) esitlustehnika, tarkvara ja väljaande ostmise kohta esitatud taotlusi. Alates 2009. aastast kehtis kõikide tegevuste puhul üks hindamisleht. Aastatel 2008–2011 hinnati taotlusi kuue, alates 2012. aastast viie kriteeriumi alusel (Lisa 4, 2008. aasta puhul on toodud ühe tegevuse kohta esitatud taotluse hindamiskriteeriumid), kuna eelarve põhjendatuse kriteerium arvati hindamiskriteeriumitest välja. Aastatel 2009–2013 kehtisid järgmised hindamiskriteeriumid:

- 1) koolitus-või teavitustegevuse temaatika (teema prioriteetsus ja vajalikkus);
- 2) tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht;
- 3) tegevus alustavale või noorele ettevõtjatele;
- 4) tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas;
- 5) taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus.

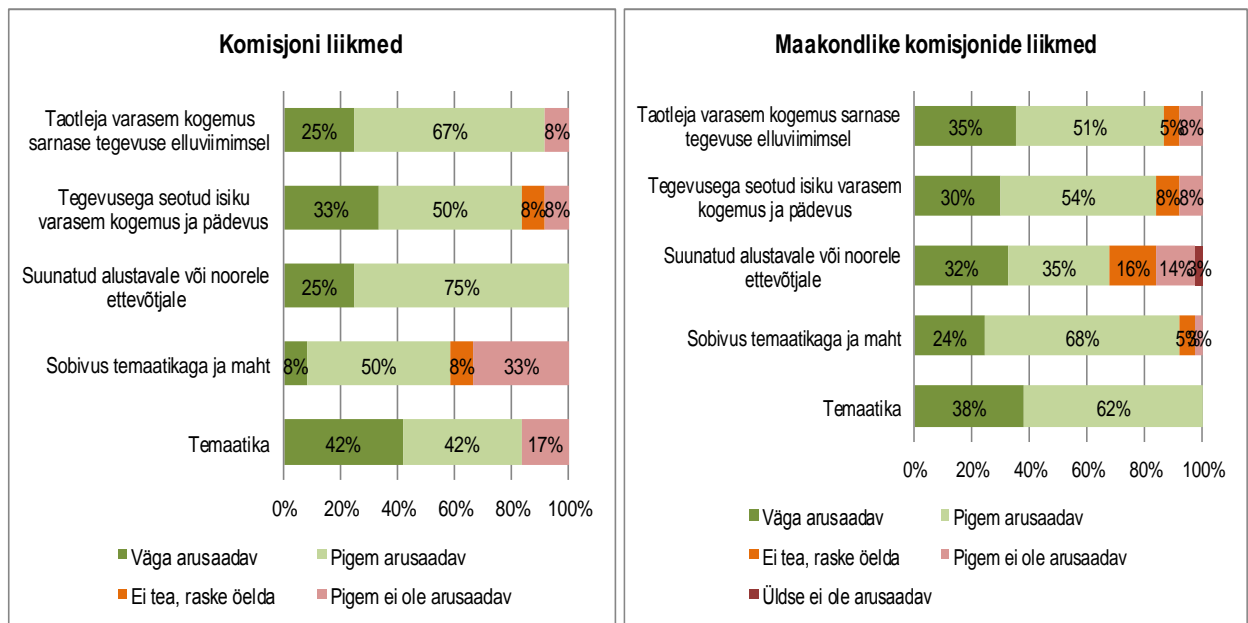
Kõigil vaatlusalustel aastatel olid taotluste hindamiskriteeriumid PRIA kodulehel kõigile kättesaadavad.

Hindamiskriteeriumite eeldus on, et need on kõigile üheselt arusaadavad, asjakohased, põhjendatud ja aitavad mõõta toetuse taotluse tulemuslikkust. Nimetatud aspekte käsitletakse järgmistes alapeatükkides.

5.1. HINDAMISKRITEERIUMITE SELGUS

Meetme 1.1 puhul on tegemist kvalitatiivsete hindamiskriteeriumitega, mis ei põhine arvulistel näitajatel ning annab hindajatel võimaluse süüvida taotlusesse põhjalikumalt. Samas kvalitatiivsed hindamiskriteeriumid sisaldavad endas teatud probleemi või ohtu. Nimelt annavad kvalitatiivsed hindamiskriteeriumid laia tõlgendamisvõimaluse ning sisaldavad endas subjektiivsust.

Komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmed hindasid hindamiskriteeriumite arusaadavust mõnevõrra erinevalt (joonis 11). Kui kõikidele komisjoni liikmetele oli arusaadav hindamiskriteerium, mis puudutas tegevuse suunatust alustavale või noorele ettevõtjale, siis maakondlike komisjonide liikmetele oli see hindamiskriteerium kõige vähem arusaadavam ning tekitas palju küsimusi (arusaadav 67% maakondlike komisjonide liikmetele, liidetud „väga arusaadav“ ja „pigem arusaadav“ vastusevariandid).

Joonis 11. Hinnang hindamiskriteeriumite arusaadavusele, %

Samas kui kõigile maakondlike komisjonide liikmetele oli arusaadav hindamiskriteerium, mis puudutas tegevuse temaatikat, siis üheselt mõistis seda hindamiskriteeriumit 84% komisjoni liikmetest. Ülejäänud hindamiskriteeriumid olid valdavale osale hindamiskomisjonide liikmetele arusaadavad, kuid oli ka neid, kellele kriteeriumid ei olnud selged ja mõistetavad.

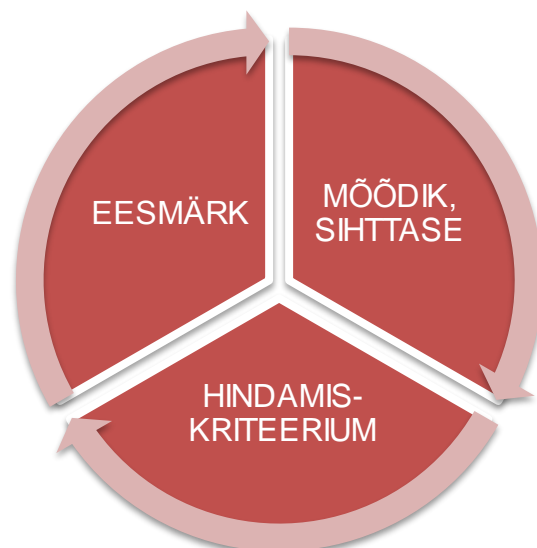
Toetuse taotlejatest enamus (72%) ei osanud midagi vastata küsimusele, kas hindamiskriteeriumite sõnastust tuleks muuta. Ülejäänute seas oli võrdselt neid, kes pooldasid ning kes ei pooldanud hindamiskriteeriumite sõnastuse muutmist. Kommentaarina lisati juurde, et hindamiskriteeriumid on liialt laialivalguvad ning hindamiskriteeriumite sõnastuse muutmisest ei piisa, kuna kriteeriume on vaja muuta täielikult.

Soovitused ja ettepanekud

- Hindamiskriteeriumid sõnastada selgelt ja üheselt mõistetavalt.

5.2. HINDAMISKRITEERIMUMITE ASJAKOHAUS

Hindamiskriteeriumid peaksid lähtuma arengudokumendi ja meetme eesmärgist ning olema tihedalt seotud meetme mõõdikutega (Joonis 12). Seega olulisel kohal peaks olema taotluse kooskõla arengudokumendi ja meetme eesmärgiga ning sidusus meetme mõõdikutega, mis omakorda väljendab taotluse või projekti tulemuslikkust.

Joonis 12. Sidusus eesmärgi, mõõdiku ja hindamiskriteeriumi vahel

MAK 2007–2013 meetme 1.1 eesmärk oli parandada põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori konkurentsivõimet läbi vastavate sektorite inimpotentsiaali arendamise. Lisaeesmärkidena oli seatud (1) põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatud isikute täiend- ja ümberõppe ning teadmiste edasiandmine, et tõsta nende konkurentsivõimet tööturul ning arendada nende ettevõtlikkust ja (2) teadmiste leviku toetamine läbi teadusinfo, teadussaavutuste ja uudsete tavade levitamise põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatud isikute seas. Meetmes 1.1 oli seatud kaks väljundnäitajat, üks tulemusnäitaja ja kolm mõjunäitajat (Tabel 8).

Tabel 8. Indikaatorid ja sihttasemed

Indikaatori tüüp	Indikaator	Eesmärk 2007–2013
Väljundnäitaja	Koolitus- ja teabepäevadel osalejate arv	aastaks 2013 – 20 000
	Koolitus- ja teabepäevi aastas	aastaks 2013 – 500
Tulemusnäitaja	Õppe edukalt läbinute arv	aastaks 2013 – 8000
Mõjunäitaja	Lisandunud väärtuse muutus ühe tööjõuühiku kohta aastas	aastaks 2013 – +25 %
Mõjunäitaja (lisaindikaator)	Põhi- ja täieliku ettevalmistusega põllumajanduslike majapidamiste juhtide osakaal	aastaks 2013 – 47 %
	Elukestvas õppes osaleva täiskasvanud elanikkonna osakaal	aastaks 2013 – 14 %

Allikas: Eesti maaelu arengukava 2007–2013

Kõrvutades meetme 1.1 eesmärgid ja indikaatorid hindamiskriteeriumitega, selgub, et hindamiskriteeriumite kattuvus meetme eesmärkide ja indikaatoritega on vähene. Tegemist ei ole hindamiskriteeriumite üldsõnalise formuleerimisega, vaid meetme eesmärgi ja mõõdikuid ei ole hindamiskriteeriumitesse sisse toodud. Näiteks üheks hindamise alakriteeriumiks oli tegevuse temaatika vajalikkus, mida toetuse taotleja põhjendas taotlusvormil vabas vormis, miks see tegevus, mida ta planeeris, oli vajalik. Seega toetuse taotleja võis vajalikkust põhjendada nii, et see ühtis meetme 1.1 eesmärgiga, aga võis ka mitte ühtida. Sama kehtib ka alakriteeriumiga, mis puudutas tegevuse seotust põllumajandusministri kehtestatud prioriteetse teemaga. Kehtestatud prioriteetsed teemad võisid puudutada laiemalt avalikke huve (loodus, turvalisus

vms) ning ei pruukinud lähtuda konkreetsetl meetme eesmärgist parandada põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori konkurentsivõimet.

Samuti esineb vastuolu meetmes ja hindamiskriteeriumites nimetatud sihtgrupi vahel. Meetme eesmärgiks oli seatud põllumajandustootjate, toiduaine töötlejate ja metsa majandajate konkurentsivõime parandamine, kuid taotluste hindamisel arvestati hoopis sellega, kas tegevus on suuantud alustavale või noorele ettevõtjale või mitte.

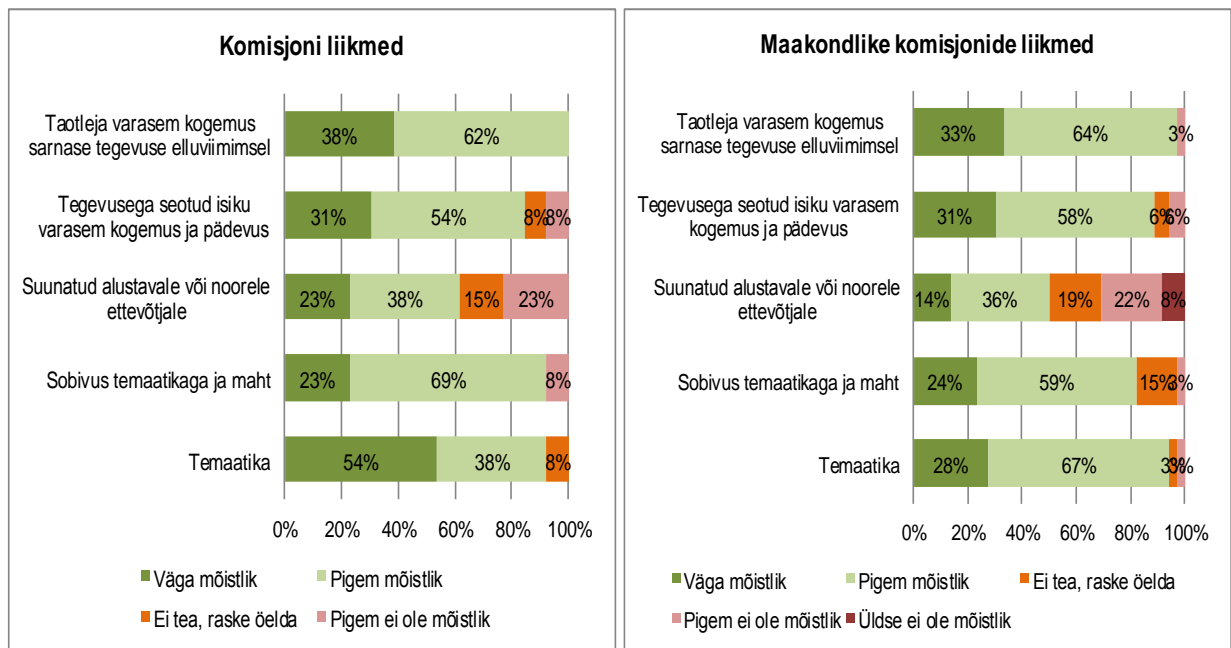
Hindamiskriteeriumid, mis puudutasid taotleja ja tegevusega seotud füüsilise isiku varasemat kogemust ja pädevust asjaomases valdkonnas, viitavad taotuse taotleja ja tegevusse kaasatud isikute kompetentsi ja koolitustegevuste korraldamise kvaliteeti. Kui samast meetmest taotlevad ühed ja samad isikud toetust, kasvab järjest nende kogemus „asjaomases“ valdkonnas ning teiste isikute võimalus taotleda toetust kahaneb. Samas lähtudes meetme 1.1 eesmärgist on oluline, et toetuse taotlejad ja tegevustega seotud isikud suudaksid maapiirkondades korraldada täiend- ja ümberõppe kursuseid, et paraneks kolmes sektoris tegutsevate isikute ettevõtlikkus ning kolme sektori konkurentsivõime tervikuna. Seega on olulisem tegevuste korraldajate ja lektorite kompetents ning seda puudutavad hindamiskriteeriumid tuleks formuleerida nii, et kriteerium ühtlks paremini meetme eesmärkidega.

Hindamiskriteeriumid ei sisaldanud mõõdikuid ja sihttasemeid, kuigi meetmel 1.1 olid olemas mõõdikud nii väljunditele, tulemustele kui ka mõjule. Mõju väljendav hindamiskriteerium peaks sisaldama taotluse mõju laiemale keskkonnale ning selle panust arengudokumendi üldiste eesmärkide saavutamisele.

Ka komisjoni ja maakondlike komisjonide liikmed tõid hindamiskriteeriumite mõistlikkust hinnates välja samasugused kitsaskohad (Joonis 13). Kuigi maakondlike komisjonide liikmed hindasid meetme 1.1 toetuste taotlustel kasutatavaid hindamiskriteeriumite mõistlikkust (otstarbekust ja asjakohasust) mõnevõrra kriitilisemalt kui komisjoni liikmed, hinnati kõige mõistlikumaks hindamiskriteeriumiks „taotleja varasema kogemuse arvestamist sarnase tegevuse elluviimisel“ (nii arvasid kõik komisjoni ja 97% maakondlike komisjonide liikmetest, liidetud „väga mõistlik“ ja „pigem mõistlik“ vastuseavariandid). Mõistlikeks hindamiskriteeriumiteks loeti ka temaatika (vastavalt 92% ja 94%), tegevuse sobivust temaatikaga ja mahtu (vastavalt 92% ja 82%) ning tegevusega seotud isiku varasemat kogemust ja pädevust (vastavalt 85% ja 89%). Küsitavusi tekitas hindamiskriteerium, mille alusel pidi hindama tegevuste suunatust alustavale või noorele ettevõtjale (vastavalt 62% ja 80%). Maakondlike komisjonide liikmed kommenteerisid:

„Alustav ettevõtja ja sellega seotud temaatika - alustavale ettevõtjale (ka põllumajandusvaldkonnas) on olemas veidi ehk teise rõhuasetusega tegevused olulisemad kui koolitamine, arendamine jne. Kui antud meetme eesmärgiks on rohkem põllumajanduse edendamine mitte ettevõtluse arendamine, siis mina seda punkti küll nii väga ei rõhutaks.“

„Alustava ja noore ettevõtja eraldamine ei ole maakondlikul tegevusel vajalik, sest maakonnas ei ole konkreetse teema puhul kuulajate mahtu (alustavad ja noored), samas nad võtavad vajalikust koolitusest osa. tegevuse liik - konverents- kas peaks ka maakondlik olema või jätaks konverentsi ainult üleriiklikuks? Või tuleks konverentsi nõudeid täpsustada.“

Joonis 13. Hinnang hindamiskriteeriumite mõistlikkusele, %

Kuigi alates 2012. aastast eelarve põhjendatuse kriteerium arvati hindamiskriteeriumitest välja, tõid taotluste hindajad hindamiskriteeriumite miinusena välja siiski selle, et neil puudusid võimalused hinnata taotluste eelarves kavandatud kulude põhjendatust, otstarbekust ja vajalikkust.

Soovitused ja ettepanekud

- Hindamiskriteeriumite formuleerimisel arvestada arengudokumendi ja meetme eesmärgi ning meetme mõõdikutega. Välja pakutud hindamiskriteeriumid peaksid aitama hinnata ka projekti tulemuslikkust või mõju. Vastasel juhul hinnatakse taotluses valdkondi, mis ei ole meetme või laiemalt arengudokumendiga üldse seotud.

5.3. HINDAMISKRITEERIUMITE KAAL

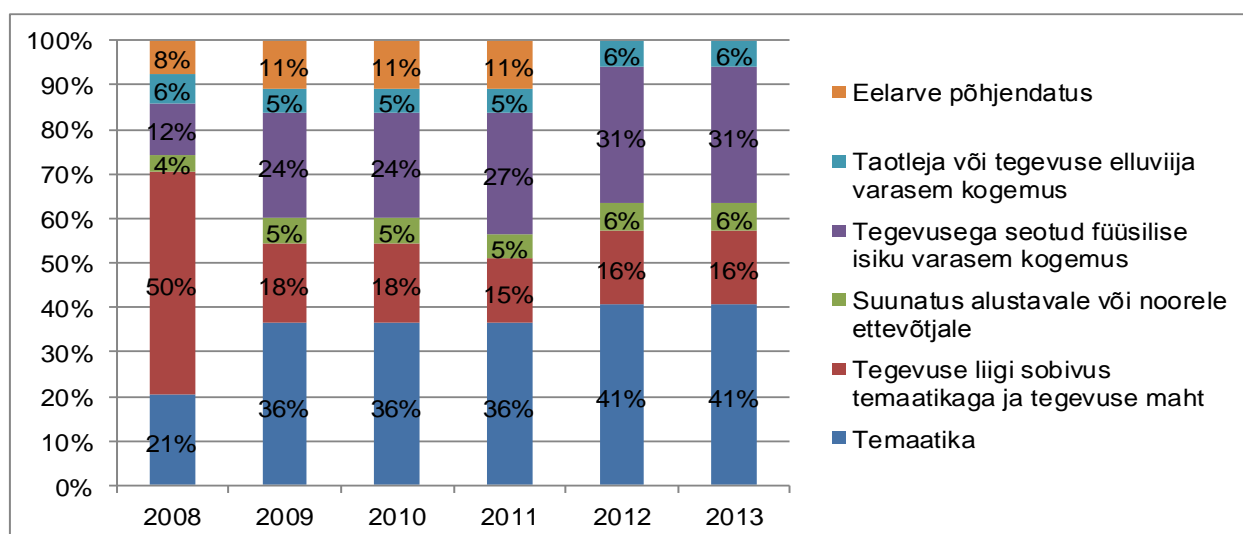
Hindamiskriteeriumeid võib jagada meetme eesmärkide saavutamise mõjususe ja tegevuste teostatavuse alusel sisulisteks ja tehnilisteks hindamiskriteeriumiteks. Meetme 1.1 kontekstis sisukriteeriumite hulka kuuluksid sellised hindamiskriteeriumid nagu „tegevuse temaatika“, „tegevuse liigi sobivus temaatikaga“, „tegevuse alustavale või noorele ettevõtjale“ ja „koostöö“ (Tabel 9). Ülejäänud hindamiskriteeriumid ja alakriteeriumid liigituvad tehniliste kriteeriumite hulka. Seega sisuliste ja tehniliste hindamiskriteeriumite vahel eksisteerib arvuline tasakaal.

Tabel 9. Hindamiskriteeriumid, 2013

Jrk nr	Kriteerium	Alakriteerium	Kriteeriumi liik	Punkte kokku
1.	Koolitus-või teavitustegevuse temaatika			0-20
1.1		Tegevus prioriteetide nimekirja kantud valdkonnas	Sisuline	0 või 6
1.2		Tegevuse temaatika vajalikkus	Sisuline	0-14
2.	Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht			0-8
2.1		Tegevuse liigi sobivus temaatikaga	Sisuline	0-5
2.2		Tegevus hõlmab üht või mitut tegevuse liiki	Tehniline	0-2; 0-3
3.	Tegevus alustavale või noorele ettevõtjatele			0 või 3
4.	Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas			0-15
4.1		Lektori, juhendaja, korraldaja, moderaatori, koolitusprogrammi või väljaande koostamisega seotud isiku kogemus ja pädevus	Tehniline	0-8
4.2		Teadlase kaasamine	Tehniline	0 või 2
4.3		Konsulendi kaasamine	Tehniline	0 või 2
4.4		Koostöö põllumajanduse, toidu tootmise, töötlemise ja metsa majandamise ning maaelu edendamise tegeleva teise organisatsiooni ja isikuga	Sisuline	0-3
5.	Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus			0-3

Algallikas: PRIA koduleht, neljas veerg on autori täiendus

Joonis 14 on toodud aastatel 2008–2013 kehtinud hindamiskriteeriumite osatähtsus maksimaalsest koondhindest. Nii nagu on aja jooksul muutunud meetme 1.1 hindamiskriteeriumid (eelkõige alakriteeriumite arv), on muutunud ka hindamiskriteeriumitele antav punktide arv ning sellest tulenevalt punktide osatähtsus maksimaalsest koondhindest. Aastatega on oluliselt kahanenud nende hindamiskriteeriumite osakaal, mis puudutab tegevuse liigi sobivust temaatikaga ning kasvanud nende hindamiskriteeriumite osakaal, mis puudutab temaatikat (prioriteetsus ja vajalikkus) ja tegevusega seotud isiku varasem kogemust asjaomases valdkonnas. Seega oli 2013. aastal hindamiskriteeriumi kaalu arvestades kesksel kohal „temaatika“ (prioriteetsus ja vajalikkus, 41% maksimaalsest koondhindest) ning „tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus“ (31% maksimaalsest koondhindest).

Joonis 14. Hindamiskriteeriumid ja nende osatähtsus maksimaalsest koondhindest, 2008–2013

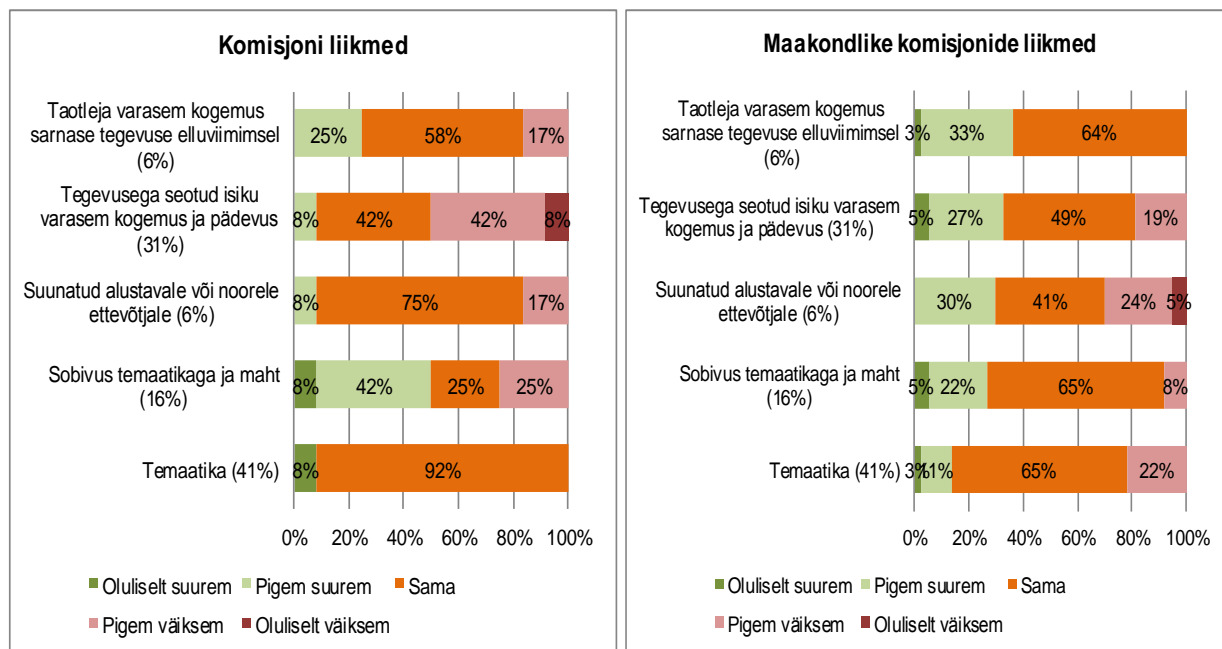
Üldjuhul peaks sisuliste hindamiskriteeriumite mõju maksimaalsest koondhindest olema suurem kui tehnilistel kriteeriumitel. Jälgides aastate jooksul toimunud sisuliste ja tehniliste kriteeriumite kaalu muutust maksimaalsest koondhindest, on tehniliste hindamiskriteeriumite mõju koondhindest oluliselt vähenenud ning kasvanud on sisuliste kriteeriumite mõju. Kui 2008. aastal moodustasid sisulised kriteeriumid koondhindest 28%, siis 2013. aastal juba 71%.

Joonis 15 on esitatud komisjoni ja maakondlike komisjonide hinnang sellele, milline võiks olla hindamiskriteeriumite osakaal lõpphindest. Hindamiskriteeriumite nimetuse juures sulgudes on toodud 2013. aastal kehtinud maksimaalsete punktide osatähtsus koondhindest (kokku 100%). Valdava osa maakondlike komisjonide liikmete arvates võiksid kõikide hindamiskriteeriumite osatähtsus lõpphindest jääda samale tasemele. Samas komisjoni liikmete arvates võiks samaks jääda vaid selliste hindamiskriteeriumite osatähtsus lõpphindest nagu „temaatika“, „tegevuse suunatus alustavale või noorele ettevõtjale“ ja „taotleja varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel“. Komisjoni liikmete arvates võiks suurendada sellise hindamiskriteeriumi kaalu nagu „tegevuse sobivus temaatikaga ja maht“ ning vähendada „tegevusega seotud isiku varasema kogemuse“ kaalu lõpphindest.

Samas kommentaarides märgiti, et noore ettevõtja rõhutamist ei ole vaja ning olulisim on tegevuse otsese läbiviija kogemus, pädevus ja temaatika:

„Enamus teemasid sobib kõigile ettevõtjatele, seega ei pea noore ettevõtja rõhutamist oluliseks. Kõige tähtsam on asjaomase valdkonna otsese tegevuse läbiviija kogemus ja pädevus.“

„Noorte tegevust ei peaks eraldi rõhutama, lisapunktid peaks tulema temaatikast.“

Joonis 15. Hinnang hindamiskriteeriumite osakaalule, milline see võiks olla, %

Küsitlusega laekunud kommentaaridest võis lugeda, et oluline ei ole niivõrd ühe või teise hindamiskriteeriumi osakaalu suurendamine või vähendamine lõpphindest, vaid hindepunktide skaala võiks olla kõigi hindamiskriteeriumite puhul ühesugune. Sama ideed pooldas 19% ning vastu oli 14% toetuse taotlejatest. Ülejäänud ei osanud välja pakutud idee osas seisukohta võtta.

Hindamiskriteerium „tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas“ sisaldab endas ka koostööelemente põllumajanduse, toidu tootmise, töötlemise ja metsa majandamise ning maaelu edendamisega tegeleva teise organisatsiooni ja isikuga. Lisati, et vaja oleks muuta koostöö hindamist järgmiselt:

„Mulle meeldib, et saan hinnata temaatika vajadust ja sobivust nii suure osa punktidega. Küll aga oleks vaja SISULISE koostöö osakaalu punkte suurendada.“

„Kui hindamiskomisjoni liikmed leiavad, et teatud teemade osas, mida taotlevad paljud taotlejad, võiksid taotlejad teha koostööd, siis võiks vastav hindamiskriteerium ka olla selle hindamiseks. Praegu koostöö hindamine minu silmis (0-3 punkti) on koostöö, mis on suunatud ülevalt alla (sihtgrupi esindaja, teostaja, teadus jne) Koolide puhul koostöö oleks pigem horisontaalne. Võib-olla olekski hea hinnata horisontaalset ja vertikaalset koostööd eraldi.“

Toetuse taotlejad lisasid, et taotluste hindamisel ei tohiks konsulentide turgu konsultantide turule eelistada ning konsulendid ja konsultandid võiksid hindamisel saada samaväärselt punkte.

Soovitused ja ettepanekud

- „Koostöö“ hindamiskriteeriumina on vajalik ja vajab arendamist. Nimetatud hindamiskriteeriumi kaudu motiveerida toetuse taotlejaid sarnase tegevuse kavandamisel tegema koostööd, et välistada tegevuste ja taotluste dubleerimist.

6. TOETUSE TAOTLEJATE LÕPPSÕNA

- Taotluste menetlemine võiks olla paberivaba.
- Taotluste menetlemine võiks olla kiirem. Ajavahe toetuse taotlemisest kuni koolituse korraldamiseni (u neli kuud) on koolitus- ja teavitustegevuste korraldajale liiga pikk ning koolitus- ja teavitustegevuste arvestatav aeg (jaanuar kuni märts ning oktoober kuni november) on liialt lühike (kui tahta teha koolitusi nn päevakajalistel või innovaatilistel teemadel). Tulemuseks on see, et ühel ja samal päeval toimub mitu sama- või eriteemalist koolitust ning põllumajandustootjatel vms on koolituste, infopäevade ja seminaride vahel väga raske valikut teha.
- Toetuse taotluste kontroll on liiga püüdlik. PRIA teeb märkusi ja järelepärimisi suhteliselt lihtsatele asjadele nagu tähe-, komavead vms. Taotluse menetlejal võiks olla rohkem otsustusõigust.
- Rahastatud taotluse aruandlus on keeruline. Pidevalt peab aruandlust ümber tegema.
- Koolitus- ja teavitustegevusi võiks rahastada ka siis, kui tegevusel osaleb alla kümne inimese. Toetuse saajal võiks olla aruannet täites võimalus põhjendamiseks, miks olukord selliseks kujunes. Näiteks tegevusele registreerib kümme inimest, kuid kohale tuleb alla kümne inimese. Selle tulemusel PRIA tegevust ei rahasta ning tegevuse maksab kinni kas tegevuse korraldaja või tegevusel osaleja, kuigi viimastele lubati tasuta koolitust või teabepäeva.
- Tegevuste korraldajad maksavad koolitustele peale, kuna meetme 1.1 määrus ei luba katta kõiki võimalikke kulusid, mis koolitus- ja teavitustegevustega kaasnevad (nt rendipindade broneerimine ning selle hilisem tühistamine toob kaasa broneeringu tühistamistasu).
- *Leader*-meetmel on piisavalt suur eelarve ja ei pea õigeks, et kohalikud tegevusgrupid taotlevad meetmest 1.1 toetust.
- Meede 1.1 on toetuse taotleja jaoks arusaadav ning sellest on lihtsam ja kindlam toetust taotleda kui näiteks Töötukassast.
- Meede 1.1 on metsa majandamise seiskohast hea meede võrreldes SA Erametsakeskuse koolitustega, kuna selle asutuse koolitused ei toeta metsa jätkusuutlikku majandamist.
- Meetmest 1.1 toetuse taotlemine võiks kuuluda nõuandekeskuste pädevusse.
- Väga meeldiv, et toetuse taotlejatelt küsitakse sellesisulist tagasisidet.

KOKKUVÕTE

Koolitus- ja teavitustegevuste vajaduste hindamise metoodika väljatöötamise uuringu keskseks teemaks oli Eesti maaelu arengukava 2007-2013 (edaspidi MAK 2007–2013) meetme 1.1. Koolitus- ja teavitustegevused hindamise korralduse analüüsimine, mille tulemused oleksid rakendatavad Eesti maaelu arengukava 2014–2020 teadmussiirde meetme taotluste hindamise korraldamisel.

Uuringus kasutati nii esmaseid kui ka sekundaarandmeid. Esmaste andmete saamiseks korraldati veebiküsitlus nõuandva hindamiskomisjoni (edaspidi komisjon) ja maakondlikesse hindamiskomisjonidesse (edaspidi maakondlik komisjon) kuuluvate liikmete ja asendusliikmete ning telefoniküsitlus toetuse taotlejate seas. Sekundaarandmed selliste näitajate kohta nagu hindamiskomisjonide koosseis, toetuse taotlejad, määratud toetuse suurus ja hindamiskriteeriumid saadi maavalitsuste kodulehtedelt, Põllumajandusministeeriumi (edaspidi PM) teadus- ja arendusosakonnast, Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Ameti (edaspidi PRIA) kodulehelt ning püsihindaja andmebaasist. Lisaks kasutati varasematel aastatel läbiviidud uuringute tulemusi.

Andmete analüüsimisel kasutati kvantitatiivset (keskmised, esinemissagedused ja klassifitseerimine) ning interpreteerimismeetodit (arvamuste formuleerimine soovitusteks ja ettepanekuteks). Avatud küsimuste puhul kasutati rühmitamist. Andmete analüüsimisel kasutati ka erinevatest andmeallikatest pärinevate andmete, küsitatud sihtgruppide arvamuste ning varasematel aastatel valminud uuringute tulemuste võrdlemist.

Meetme 1.1 üleriigiliste tegevuste elluviimiseks esitatud taotlusi hindas komisjon ning maakondliku ulatusega tegevuste elluviimiseks maakondlikud komisjonid. Komisjoni kuulus esimees, 15 liiget ja 15 asendusliiget. Pooled komisjoni liikmetest ja asendusliikmetest moodustasid PM ametnikud ning ülejäänud olid põllumajandustootjaid, toiduainetööstuseid ja metsandust ühendavate organisatsioonide esindajad. Maakondlik komisjon oli keskmiselt viieliikmeline, kuhu kuulus üldjuhul esimees ja liikmed. Hindamiskomisjonide liikmete seas domineerisid põllumajandussektori esindajad. Nii komisjoni kui ka maakondlike komisjonide liikmed leidsid üsna üksmeelselt, et komisjonid on piisava suurusega. Arvamused lahkesid küsimuses, millise sektori esindajad (avalik-, era või kolmas sektor) võiksid hindamiskomisjonidesse kuuluda. Probleemina püstitati hindamiskomisjonide liikmete organisatsioonide ja asutuste meetmest 1.1 toetuse taotlemist ja saamist.

Tegevuste prioriteetsed teemad on teemad, mida põllumajandusminister igal aastal enne meetme taotlusvooru väljakuulutamist oma käskkirjaga kinnitas, mida toetuse taotlejad koolitus- ja teavitustegevuste planeerimisel ning hindamiskomisjonide liikmed taotluste hindamisel arvestasid. Aastatel 2008–2013 pani esialgse prioriteetsete teemade nimekirja kokku PM erinevatest osakondadest laekunud ettepanekute alusel PM teadus- ja arendusosakond. Peale seda kasutati kahte erinevat lähenemisviisi:

- 1) Peale esialgse nimekirja koostamist esitati prioriteetsete teemade nimekiri komisjoni, kus komisjoni liikmed said esitada prioriteetsete teemade nimekirja parandus- ja täiendusettepanekuid.

- 2) Komisjoni liikmed andsid esialgsele prioriteetsete nimekirjas olevatele prioriteetsetele teemadele punkte, mille tulemusel tekkis prioriteetide pingerida teemade olulisuse alusel.

Järgnevalt koostati komisjoni ettepanek, mis esitati põllumajandusministrile kehtestamiseks. Aastate lõikes on teemade arv ning teemad oma sisult suhteliselt vähe muutunud. 2011. aastal oli 11, aastatel 2009–2012 12 ning 2013. aastal kuus prioriteeti. Nii komisjoni, maakondlike komisjonide liikmete ja toetuse taotlejate arvates oli prioriteetsetes teemades kõige paremini esindatud põllumajandusvaldkond, millele järgnes toiduainetööstuse ja metsanduse valdkond. Viimase kahe valdkonna esindatus võiks prioriteetsetes teemades senisest mõnevõrra suurem olla.

Kõrvutades prioriteetsed teemad põllumajandustootjate, toiduainete töötajate ja metsanduses hõivatud isikute vajadustega, on kattuvus prioriteetsete teemade ja tootjate vajadustega suhteliselt hea. Saab välja tuua kolm erandit, mille järele vahetult enne MAK 2007–2013 rakendumist oli sihtgruppidel suur koolitus- ja teabevajadus, kuid kattuvus aastatel 2008–2013 kehtinud prioriteetsete teemadega oli vähetajutav: (1) põllumajandustoetuste taotlemine, (2) seadusandlus ja (3) raamatupidamine ja maksundus. Samuti kattuvad kolmes sektoris hõivatute koolitusvajadused väljamakstud koolitus- ja teavitustegevuste teemadega. Kõige suurem vajadus on olnud looma- ja taimekasvatusalaste koolituste järele ning neid on meetmest 1.1 toetuse saajad ka kõige enam teinud. Ka muude teemade osas on teatud seos sihtgruppide vajaduste ja toetuse saajate poolt korraldatud tegevuste vahel olemas. Küsimus on hoopis koolitaja pädevuses ning kui hästi koolitaja teemat valdab. Varasemas uuringus tegid koolitustel osalejad ettepaneku, et koolitajate ja lektorite puhul võiks rakendada kvalifikatsiooninõuet.

Samas toetuse taotlejad on arvestanud sihtgruppide vajadustega. Toetuse taotlejad hankisid infot koolitusvajaduste kohta eelkõige praktikutelt ning vähem tähtis ei olnud ka koolituste ja infopäevade korraldajate enda tööalane kogemus. Olulisel määral koguti informatsiooni ka erialaliitudest ja organisatsioonidelt ning koolitustel ja infopäevadel rakendati tagasiside küsitluse tulemuste kasutamist uute tegevuste planeerimisel.

Koolitus- ja teavitustegevuste üleriigilise ulatusega taotlusi hindas komisjon ning maakondliku ulatusega vastava maakonna komisjon, andes taotlusele hindepunkte. Taotluste hindamine oli korraldatud riiklikul või maakondlikul tasandil kas istungina või kirjaliku protseduurina. Iga taotluse hindamisel kasutati hindamislehte. Hindamiskomisjonide töö kasvust tingituna töid komisjonide liikmed välja miinusena kogu hindamisprotsessi korraldamist peamiselt paberkandjal, üldise ülevaate puudumist esitatud taotlustest (teemade, tegevuse liikide vms lõikes) ning hindajate vabatahtlikku tööd. Kasutusel olnud taotluste hindamisleht sisaldas hindamise juhendit, kuid puudu oli teotuse taotluse ühtne hindamismetoodika, hindamisskaala ja skaala iga punktiastme selgitus. Viimast ideed toetas ka 42% toetuse taotlejatest. Hindamiskomisjonide liikmed lisasid, et hindamisleht võiks tehnilises mõttes olla üles ehitatud sama järjetuse alusel nagu taotluse vorm ning hindamiskomisjonide liikmetel võiks olla võimalus esitatud taotlusi lubada rahastada ka osaliselt. Olukorra muudab pikantsemaks seegi, et 43% toetuse taotlejate jaoks ei olnud taotluste hindamine läbipaistev. Suuremate muudatustena pakuti välja hindamissüsteemi ümber muutmist elektrooniliseks, hindamislehe juhendi täiendamist ja parandamist ning hindamistulemuste detailset tagasisidestamist toetuse taotlejatele.

Taotluste hindamisel kasutatavat infot põllumajandustootmise, toideainete töötlemise ja metsa majandamise ning eraldi tootmisvaldkondade lõikes koolitus- ja teabevajaduste kohta said nii komisjoni kui ka maakondlike komisjonide liikmed eelkõige praktikutelt endilt. Teised infoallikad oma olulisuse alusel komisjoni ja maakondlike komisjoni liikmete vahel erinesid ning üldistatult võib öelda, et komisjonis kasutati taotluste hindamisel mõnevõrra sagedamini teaduslikku informatsiooni kui maakondlikes komisjonides.

Toetuse taotlejate hinnangul oli koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotluse täitmine arusaadav. Maakondlike komisjonide liikmetele oli taotluste sisu, mida hindamisel arvestati, mõnevõrra arusaadavam kui komisjoni liikmetele. Mõlema komisjoni liikmetele oli kõige paremini mõistetav ja hinnatav „tegevuse liik“ ning kõige halvemini taotleja selgitused või kirjeldused juhendaja senise kogemuse ja koostöö kohta teiste asutustega. Hindamiskomisjonide liikmete hinnangud taotluse ülejäänud ridade sisu arusaadavuse osas erinesid oluliselt. Tähelepanuväärne on see, et taotlejate poolt lihtsalt täidetavad read nagu „prioriteetse teema number“ ja „tegevuse suunatus alustavale või noorele ettevõtjale“ olid komisjoni liikmetele ühed arusaadavamad ja lihtsalt hinnatavad read, kuid maakondlike komisjonide liikmetele mitte. Samas hindamiskomisjonide liikmed lisasid, et sageli ei ole küsimus taotlusvormi enda asusaadavuses ja lihtsuses, vaid pigem olid taotlused toetuse taotlejatel endil väga halvasti täidetud ja vormistatud.

Meetme 1.1 taotluste hindamiskriteeriumid on aja jooksul muutunud, kuid mitte väga palju. 2008. aastal hinnati taotlusi kolmes kategoorias, peale seda kehtis kõikide tegevuste puhul üks hindamisleht. Aastatel 2008–2011 hinnati taotlusi kuue, alates 2012. aastast viie kriteeriumi alusel. Hindamiskriteeriumid peaksid lähtuma arengudokumendi ja meetme eesmärgist ning olema tihedalt seotud meetme mõõdikutega. Seega olulisel kohal peaks olema taotluse kooskõla arengudokumendi ja meetme eesmärgiga ning sidusus meetme mõõdikutega, mis omakorda väljendab taotluse või projekti tulemuslikkust. MAK 2007–2013 meetme 1.1 eesmärk oli parandada põllumajandus-, toidu- ja metsandussektori konkurentsivõimet läbi vastavate sektorite inimpotentsiaali arendamise. Meetmes 1.1 oli seatud kaks väljundnäitajat, üks tulemusnäitaja ja kolm mõjunäitajat. Kõrvutades meetme 1.1 eesmärgid ja indikaatorid hindamiskriteeriumitega, selgus, et hindamiskriteeriumite kattuvus meetme eesmärkide ja indikaatoritega on vähene. Maakondlike komisjonide liikmed hindasid meetme 1.1 toetuste taotlustel kasutatavaid hindamiskriteeriumite mõistlikkust (otstarbekust ja asjakohasust) mõnevõrra kriitilisemalt kui komisjonide liikmed. Vaatamata sellele kõige asjakohasemaks hindamiskriteeriumiks loeti taotleja varasema kogemuse arvestamist sarnase tegevuse elluviimisel (nii arvasid kõik komisjoni ja 97% maakondlike komisjonide liikmetest, liidetud „väga mõistlik“ ja „pigem mõistlik“ vastuseavariandid). Mõistlikeks hindamiskriteeriumiteks loeti ka temaatika (vastavalt 92% ja 94%), tegevuse sobivust temaatikaga ja mahtu (vastavalt 92% ja 82%) ning tegevusega seotud isiku varasemat kogemust ja pädevust (vastavalt 85% ja 89%). Küsitavusi tekitas hindamiskriteerium, mille alusel pidi hindama tegevuste suunatust alustavale või noorele ettevõtjale (vastavalt 62% ja 80%).

Hindamiskriteeriumeid võib jagada meetme eesmärkide saavutamise mõjususe ja tegevuste teostatavuse alusel sisulisteks ja tehnilisteks hindamiskriteeriumiteks. Meetme 1.1 kontekstis valitseb sisuliste ja tehniliste hindamiskriteeriumite vahel arvuline tasakaal.

Nii nagu on aja jooksul muutunud meetme 1.1 hindamiskriteeriumid (eelkõige alakriteeriumite arv), on muutunud ka hindamiskriteeriumitele antav punktide arv ning sellest tulenevalt punktide osatähtsus maksimaalsest koondhindest. Näiteks 2013. aastal hindamiskriteeriumi kaalu arvestades oli kesksel kohal temaatika (prioriteetsus ja vajalikkus, 41% maksimaalsest koondhindest) ning tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus (31% maksimaalsest koondhindest). Valdava osa maakondlike komisjonide liikmete arvates võiksid kõikide hindamiskriteeriumite osatähtsus lõpphindest jääda samale tasemele. Samas komisjoni liikmete arvates võiks samaks jääda vaid selliste hindamiskriteeriumite osatähtsus lõpphindest nagu „temaatika“, „tegevuse suunatus alustavale või noorele ettevõtjale“ ja „taotleja varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel“. Komisjoni liikmete arvates võiks suurendada sellise hindamiskriteeriumi kaalu nagu „tegevuse sobivus temaatikaga ja maht“ ning vähendada „tegevusega seotud isiku varasema kogemuse“ kaalu lõpphindest.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et MAK 2007–2013 meetme 1.1 hindamise korraldus oli hea ning andis olulise kogemuse planeerimaks paremini uue perioodi teadmussiirde ja teavituse meetme hindamist. Üksikutes kohtades vajab taotluste hindamine parandamist, kuid uue asjana võiks hindamisse sisse tuua hindamislehe juhendi juurde käiva tabeli, kus iga hindamiskriteeriumi juurde on toodud hindamisskaala (hindepunktide vahemik) ning hindamisskaala iga punkti juures selgitus, mida vastav hinne iga hindamiskriteeriumi juures tähendab.

KASUTATUD ALLIKAD

Eesti Maaülikool (2012) Koolitus- ja teavitustegevuste mõju põllumajandus-, toidu- ja metsandussektoris hõivatute konkurentsivõimele. Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.1 Koolitus- ja teavitustegevused rakendamise- ja küsitlustulemuste analüüs. Tartu.

Eesti Maaülikool (2013) Eesti maaelu arengukava 2007–2013 meetme 1.1 Koolitus- ja teavitustegevused rakendamistulemuste analüüs. Tartu.

Geomedia (2010) Soovitusi kohaliku tegevusgrupi tegevuspiirkonna strateegia arendamiseks Leader-meetme raames. EV Põllumajandusministeerium. Tallinn.

Maaelu Arengu Instituut (2007) Põllumajandustootjate teabe-, koolitus- ja nõustamisvajadus. Uuringu lõpparuanne. Tartu. Tellija: EV Põllumajandusministeerium.

Põllumajandusministeerium (2013) Eesti maaelu arengukava 2007–2013.

Põllumajandusministri käskkiri „Koolitus- ja teavitustegevuse toetuse raames üleriigilise tegevuse elluviimiseks põllumajandusministri nõuandva hindamiskomisjoni moodustamine“ Tallinn, 14. juuli 2008 nr 155.

Põllumajandusministri määrus „Koolitus- ja teavitustegevuse toetuse saamise nõuded, toetuse taotlemise ja taotluse menetlemise täpsem kord“ RT I, 11.03.2014,14.

OÜ Cumulus Consulting, Tallinna Ülikooli Eesti Tuleviku-uuringute Instituut, OÜ Consultare, OÜ Nutifikaator (2013) Eesti maaelu arengukava 2007-2013 Leader-meetme kohalike tegevusgruppide strateegiate vahhindamine. Lõpparuanne. Tellija: Põllumajandusministeerium.

Põllumajandusministeeriumi koduleht, www.agri.ee.

PRIA koduleht, www.pria.ee.

Traditsioonilised ja elektroonilised infoallikad.
http://www.lib.ttu.ee/eio/loeng/failid/2_k_failid/tradits.el.info.materjalid.html.

LISAD

Lisa 1. Komisjoni liikme ankeet

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

Lugupeetud koolitus- ja teavitustegevuse toetuse nõuandva hindamiskomisjoni liige!

Põllumajandusministeeriumi korraldusel uurib Eesti Maaülikool Eesti maaelu arengukava 2007–2013 (MAK) meetme 1.1. „Koolitus- ja teavitustegevused“ hindamise korraldust. Küsitlusega soovime Teie hinnangut hindamiskomisjoni moodustamise, prioriteetsete teemade väljaselgitamise, taotluste hindamistingimuste ja tegevuste hindamiskriteeriumide kohta. Teie kontaktandmed saime Põllumajandusministeeriumi teadus- ja arendusosakonnast. Küsitlus on anonüümne. Palume Teil leida aeg küsimustikule vastamiseks ja saata see hiljemalt 20. juunil 2014. a. Küsimustikule vastamine võtab aega umbes 20 minutit.

Meeldivat küsimustiku täitmist!

Majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond
Eesti Maaülikool

Küsimuste korral võtke palun ühendust: Kersti Aro, tel 731 3803, kersti.aro@emu.ee

KÜSIMUSTIK

I Hindamiskomisjoni moodustamine

1. Mis võiks Teie arvates hindamiskomisjoni moodustamise alustes teisiti olla?

	Kindlasti jah	Pigem jah	Ei tea, raske öelda	Pigem mitte	Kindlasti mitte
Komisjoni võiks kuuluda rohkem liikmeid					
Komisjoni liikmete hulka võiksid kuuluda põllumajanduses, toiduainetööstuses ja metsanduses tegelevad ettevõtjad					
Komisjoni liikmete hulka võiksid kuuluda põllumajandust, toiduainetööstust ja metsandust esindavad organisatsioonid					
Komisjoni liikmete hulka võiksid kuuluda avaliku sektori esindajad					
Muu (nimetage)					

2. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

II Prioriteetsete teemade väljaselgitamine

3. Kuivõrd rahul Te olete prioriteetsete teemade nimekirja moodustamist puudutavate järgmiste aspektidega?

	Väga rahul	Pigem rahul	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole rahul	Üldse ei ole rahul
Prioriteetsete teemade nimekirja koostamisel komisjoni liikmete ettepanekutega arvestamine					
Prioriteetsete teemade nimekirja kooskõlastamine komisjoni liikmetega					
Kinnitatud prioriteetsete teemade detailsus tegevusalade lõikes					
Kinnitatud prioriteetsete teemade detailsus koolitustasemetes (alg-, keskmine ja kõrgtase) lõikes					
Põllumajanduse valdkonna esindatus kinnitatud prioriteetsetes teemades					
Metsanduse valdkonna esindatus kinnitatud prioriteetsetes teemades					
Toiduainetööstuse valdkonna esindatus kinnitatud prioriteetsetes teemades					
Muu (nimetage)					

4. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

III Taotluste hindamistingimused

5. Millistest allikatest Te olete saanud meetme 1.1 taotluste hindamisel infot põllumajandustootmise, toiduainetöötlemise ja metsa majandamise koolitusvajaduste kohta? Palun märkige sobivasse lahtisse x. Kui mõne tegevusala kohta Teil info puudub, siis võite selle rea vastuseta jätta.

Infoallikas	Teadustöö ja uuringu aruanded	Konverentsi materjalid	Aja- kirjandus	Internet	Erialaliidud ja organi- satsioonid	Suhtlemisel praktikutega	Enda tööalane kogemus
Tegevusala							
Taimekasvatus							
Loomakasvatus							
Piimatootmine							
Segatootmine							
Ülejäänud põllumajanduse tegevusalad							
Metsa majandamine							
Liha töötlemine							
Piimatoodete tootmine							
Puu- ja köögivilja töötlemine							
Pagaritoodete tootmine							
Ülejäänud toiduainetöötlemise tegevusalad							

6. Kui Te olete kasutanud muid infoallikaid kolme sektori koolitusvajaduste kohta, siis palun nimetage.

.....

7. Toetuse taotluse hindamise aluseks on taotluse teatud väljad, mille toetuse taotleja täidab vabas vormis. Kuidas hindate taotluste järgmiste väljade sisu arusaadavust (selgus ja mõistetavus), mida toetuse taotlejad on taotlustele omakäeliselt kirja pannud?

	Väga arusaadav	Pigem arusaadav	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole arusaadav	Üldse ei ole arusaadav
Tegevuse liik (koolitus, infopäev vms)					
Taotleja põhjendus tegevuse vajalikkuse kohta					
Taotluse kõik tegevused on seotud põllumajandusministri kehtestatud prioriteetse teemaga					
Ministri käskkirjaga kehtestatud prioriteetse teema number					
Taotluse kõik tegevused on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale					
Tegevuse elluviija ja taotleja senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas					
Tegevuse elluviimisega seotud isiku (esineja, autor, lektor, koolitusprogrammi koostaja vms) senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas isikute kaupa					
Juhendaja senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas					
Tegevusse kaasatud teiste asutustega tehtava koostöö kirjeldus					

8. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

9. Millist alljärgnevat infot (tegevuse teema, maht, tegevuse elluviija vms) Te olete kasutanud toetuse taotluste hindamisel?

Info erinevates maakondades toimunud koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info erinevates maakondades kavandavate koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info toimunud üleriigiliste koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info kavandavate üleriigiliste koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Muu (nimetage)

10. Mis võiks Teie arvates taotluste hindamises ja taotluste paremusjärjestuse moodustamises teisiti olla?

.....

IV Tegevuste hindamiskriteeriumid

11. Palun hinnake koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotluste hindamisel kasutatavate hindamiskriteeriumide arusaadavust (selgus ja mõistetavus).

	Väga arusaadav	Pigem arusaadav	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole arusaadav	Üldse ei ole arusaadav
Koolitus- ja teavitustegevuse temaatika					
Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht					
Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale					
Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas					
Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel					

12. Palun hinnake koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotluste hindamisel kasutatavate hindamiskriteeriumide mõistlikkust (antud olukorras õige, otstarbekas, asjalik).

	Väga mõistlik	Pigem mõistlik	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole mõistlik	Üldse ei ole mõistlik
Koolitus- ja teavitustegevuse temaatika					
Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht					
Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale					
Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas					
Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel					

13. Milline võiks olla erinevate hindamiskriteeriumide osakaal lõpphindest? Sulgudes hindamiskriteeriumide hetkel kehtivate maksimaalsete punktide osatähtsus koondhindest (kokku 100%).

	Oluliselt suurem	Pigem suurem	Sama	Pigem väiksem	Oluliselt väiksem
Koolitus- või teavitustegevuse temaatika (41%)					
Tegevuse liigi sobivus tegevuse temaatikaga ja tegevuse maht (16%)					
Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale (6%)					
Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas (31%)					
Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel (6%)					

14. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

V Koolituste ja teavituste teemad tulevikus

15. Palun nimetage maksimaalselt 3 valdkonda ja nimetatud valdkonnas konkreetne probleem, milles oleks Teie arvates põllumajandustootjatel kõige enam vaja täiendkoolitust või teavitustegevust lähemate aastate jooksul.

	Valdkond	Probleem
1.		
2.		
3.		

16. Palun nimetage maksimaalselt 3 valdkonda ja nimetatud valdkonnas konkreetne probleem, milles oleks Teie arvates metsa majandajatel kõige enam vaja täiendkoolitust või teavitustegevust lähemate aastate jooksul.

	Valdkond	Probleem
1.		
2.		
3.		

17. Palun nimetage maksimaalselt 3 valdkonda ja nimetatud valdkonnas konkreetne probleem, milles oleks Teie arvates toiduainetöötajatel kõige enam vaja täiendkoolitust või teavitustegevust lähemate aastate jooksul.

	Valdkond	Probleem
1.		
2.		
3.		

VI Vastaja üldandmed

18. Palun märkige sektor, mille esindaja Te hindamiskomisjonis olete.

Põllumajandus

Toiduainetööstus

Metsandus

Muu (nimetage)

19. Mitmel aastal Te olete osalenud meetme 1.1. taotluste hindamisel? Palun märkige aastate arv.

20. Kui Teil tekkis ettepanekuid või kommnetaaare küsimustikus käsitletud teemade lõikes, siis me oleme tänulikud, kui Te need siia kirjutate.

.....
.....

Suur aitäh!

Lisa 2. Maakondliku hindamiskomisjoni liikme ankeet

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

www.emu.ee
Eesti Maaülikool
Estonian University of Life Sciences
Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

Lugupeetud koolitus- ja teavitustegevuse toetuse maakondliku hindamiskomisjoni liige!

Põllumajandusministeeriumi korraldusel uurib Eesti Maaülikool Eesti maaelu arengukava 2007–2013 (MAK) meetme 1.1. „Koolitus- ja teavitustegevused“ hindamise korraldust. Küsitlusega soovime Teie hinnangut hindamiskomisjoni moodustamise, prioriteetsete teemade, taotluste hindamistingimuste ja tegevuste hindamiskriteeriumide kohta. Teie kontaktandmed saime maakondliku hindamiskomisjoni esindajalt. Küsitlus on anonüümne. Palume Teil leida aeg küsimustikule vastamiseks ja saata see hiljemalt 20. juunil 2014. a. Küsimustikule vastamine võtab aega umbes 20 minutit.

Meeldivat küsimustiku täitmist!

Majandus- ja sotsiaalinstituudi maamajanduse uuringute ja analüüsi osakond
Eesti Maaülikool

Küsimuste korral võtke palun ühendust: Kersti Aro, tel 731 3803, kersti.aro@emu.ee

KÜSIMUSTIK

I Hindamiskomisjoni moodustamine

1. Mis võiks Teie arvates hindamiskomisjoni moodustamise alustes teisiti olla?

	Kindlasti jah	Pigem jah	Ei tea, raske öelda	Pigem mitte	Kindlasti mitte
Komisjoni võiks kuuluda rohkem liikmeid					
Komisjoni liikmete hulka võiksid kuuluda põllumajanduses, toiduainetööstuses ja metsanduses tegelevad ettevõtjad					
Komisjoni liikmete hulka võiksid kuuluda põllumajandust, toiduainetööstust ja metsandust esindavad organisatsioonid					
Komisjoni liikmete hulka võiksid kuuluda avaliku sektori esindajad					
Muu (nimetage)					

2. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

II Prioriteetsed teemad

3. Kuivõrd rahul Te olete prioriteetsete teemade nimekirja puudutavate järgmiste aspektidega?

	Väga rahul	Pigem rahul	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole rahul	Üldse ei ole rahul
Prioriteetsete teemade detailsus tegevusalade lõikes					
Prioriteetsete teemade detailsus koolitustasemetel (alg-, keskmine ja kõrgetase) lõikes					
Põllumajanduse valdkonna esindatus prioriteetsetes teemades					
Metsanduse valdkonna esindatus prioriteetsetes teemades					
Toiduainetööstuse valdkonna esindatus prioriteetsetes teemades					
Muu (nimetage)					

4. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

III Taotluste hindamistingimused

5. Millistest allikatest Te olete saanud meetme 1.1 taotluste hindamisel infot põllumajandustootmise, toiduainetöötlemise ja metsa majandamise koolitusvajaduste kohta? Palun märkige sobivasse lahtisse x. Kui mõne tegevusala kohta Teil info puudub, siis võite selle rea vastuseta jätta.

Infoallikas	Teadustöö ja uuringu aruanded	Konverentsi materjalid	Aja- kirjandus	Internet	Erialaliidud ja organi- satsioonid	Suhtlemisel praktikutega	Enda tööalane kogemus
Tegevusala							
Taimekasvatuse							
Loomakasvatuse							
Piimatootmine							
Segatootmine							
Ülejäänud põllumajanduse tegevusalad							
Metsa majandamine							
Liha töötlemine							
Piimatoodete tootmine							
Puu- ja kõõgililja töötlemine							
Pagaritoodete tootmine							
Ülejäänud toiduainetöötlemise tegevusalad							

6. Kui Te olete kasutanud muid infoallikaid kolme sektori koolitusvajaduste kohta, siis palun nimetage.

.....

7. Toetuse taotluse hindamise aluseks on taotluse teatud väljad, mille toetuse taotleja täidab vabas vormis. Kuidas hindate taotluste järgmiste väljade sisu arusaadavust (selgus ja mõistetavus), mida toetuse taotlejad on taotlustele omakäeliselt kirja pannud?

	Väga arusaadav	Pigem arusaadav	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole arusaadav	Üldse ei ole arusaadav
Tegevuse liik (koolitus, infopäev vms)					
Taotleja põhjendus tegevuse vajalikkuse kohta					
Taotluse kõik tegevused on seotud põllumajandusministri kehtestatud prioriteetse teemaga					
Ministri käskkirjaga kehtestatud prioriteetse teema number					
Taotluse kõik tegevused on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale					
Tegevuse elluviija ja taotleja senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas					
Tegevuse elluviimisega seotud isiku (esineja, autor, lektor, koolitusprogrammi koostaja vms) senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas isikute kaupa					
Juhendaja senine kogemus ja pädevus käsitletavas teemas					
Tegevusse kaasatud teiste asutustega tehtava koostöö kirjeldus					

8. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

9. Millist alljärgnevat infot (tegevuse teema, maht, tegevuse elluviija vms) Te olete kasutanud toetuse taotluste hindamisel?

Info erinevates maakondades toimunud koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info erinevates maakondades kavandavate koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info toimunud üleriigiliste koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info kavandavate üleriigiliste koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Muu (nimetage)

10. Mis võiks Teie arvates taotluste hindamises ja taotluste paremusjärjestuse moodustamises teisiti olla?

.....

IV Tegevuste hindamiskriteeriumid

11. Palun hinnake koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotluste hindamisel kasutatavate hindamiskriteeriumide arusaadavust (selgus ja mõistetavus).

	Väga arusaadav	Pigem arusaadav	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole arusaadav	Üldse ei ole arusaadav
Koolitus- ja teavitustegevuse temaatika					
Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht					
Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale					
Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas					
Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel					

12. Palun hinnake koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotluste hindamisel kasutatavate hindamiskriteeriumide mõistlikkust (antud olukorras õige, otstarbekas, asjalik).

	Väga mõistlik	Pigem mõistlik	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole mõistlik	Üldse ei ole mõistlik
Koolitus- ja teavitustegevuse temaatika					
Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht					
Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale					
Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas					
Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel					

13. Milline võiks olla erinevate hindamiskriteeriumide osakaal lõpphindest? Sulgudes hindamiskriteeriumide hetkel kehtivate maksimaalsete punktide osatähtsus koondhindest (kokku 100%).

	Oluliselt suurem	Pigem suurem	Sama	Pigem väiksem	Oluliselt väiksem
Koolitus- või teavitustegevuse temaatika (41%)					
Tegevuse liigi sobivus tegevuse temaatikaga ja tegevuse maht (16%)					
Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale (6%)					
Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas (31%)					
Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel (6%)					

14. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

V Koolituste ja teavituste teemad tulevikus

15. Palun nimetage maksimaalselt 3 valdkonda ja nimetatud valdkonnas konkreetne probleem, milles oleks Teie arvates põllumajandustootjatel kõige enam vaja täiendkoolitust või teavitustegevust lähemate aastate jooksul.

	Valdkond	Probleem
1.		
2.		
3.		

16. Palun nimetage maksimaalselt 3 valdkonda ja nimetatud valdkonnas konkreetne probleem, milles oleks Teie arvates metsa majandajatel kõige enam vaja täiendkoolitust või teavitustegevust lähemate aastate jooksul.

	Valdkond	Probleem
1.		
2.		
3.		

17. Palun nimetage maksimaalselt 3 valdkonda ja nimetatud valdkonnas konkreetne probleem, milles oleks Teie arvates toiduainetöötajatel kõige enam vaja täiendkoolitust või teavitustegevust lähemate aastate jooksul.

	Valdkond	Probleem
1.		
2.		
3.		

VI Vastaja üldandmed

18. Palun märkige sektor, mille esindaja Te hindamiskomisjonis olete.

Põllumajandus

Toiduainetööstus

Metsandus

Muu (nimetage)

19. Mitmel aastal Te olete osalenud meetme 1.1. taotluste hindamisel? Palun märkige aastate arv.

20. Palun märkige maakond, mille hindamiskomisjoni Te kuulute.

Harjumaa

Hiiumaa

Ida-Virumaa

Jõgevamaa

Järvamaa

Läänemaa

Lääne-Virumaa

Põlvamaa

Pärnumaa

Raplamaa

Saaremaa

Tartumaa

Valgamaa

Viljandimaa

Võrumaa

21. Kui Teil tekkis ettepanekuid või kommnetaaare küsimustikus käsitletud teemade lõikes, siis me oleme tänulikud, kui Te need siia kirjutate.

.....
.....

Suur aitäh!

Lisa 3. Toetuse taotleja esindaja telefoniküsitluse ankeet

Maaelu Arengu Euroopa
Põllumajandusfond:
Euroopa investeringud
maapiirkondadesse

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

Tere! Helistame Teile Eesti Maaülikooli majandus- ja sotsiaalinstituudist. Pöördume Teie poole seoses Põllumajandusministeeriumi korraldusega uurida Eesti maaelu arengukava 2007–2013 (MAK) meetme 1.1. „Koolitus- ja teavitustegevused“ hindamise korraldust. Selleks oleme ette valmistanud küsimustiku, millega me soovime Teie hinnangut taotluste täitmise, taotluste hindamistingimuste ning põllumajandustootjate, metsa majandajate ja toiduainetöötajate koolitusvajaduste kohta. Küsitlusele vastamine võtab aega umbes 15 minutit.

KÜSIMUSTIK

I Tegevuste kavandamine ja taotluste täitmine

1. Millistest allikatest Te saite meetme 1.1 tegevuste kavandamisel infot sihtgrupi (põllumajandustootja, toiduaine töötaja ja/või metsa majandaja) koolitusvajaduste kohta?

Teadustöö ja uuringu aruanded

Konverentsi materjalid

Ajakirjandus

Internet

Erialaliidud ja organisatsioonid

Suhtlemisel praktikutega

Enda tööalane kogemus

Muu (nimetage)

2. Millist alljärgnevat infot (tegevuse teema, maht, tegevuse elluviija vms) Te kasutasite meetme 1.1 tegevuste kavandamisel?

Info erinevates maakondades toimunud koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info erinevates maakondades kavandavate koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info toimunud üleriigiliste koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Info kavandavate üleriigiliste koolitus- ja teavitustegevuste kohta

Muu (nimetage)

3. Kuidas Te hindate koolitus- ja teavitustegevuse toetuse taotluse täitmise arusaadavust (selgus ja mõistetavus)?

Väga arusaadav

Pigem arusaadav

Ei tea, raske öelda

Pigem ei ole arusaadav

Üldse ei ole arusaadav

4. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastust.

.....

5. Põllumajandusminister kehtestab igal aastal oma käskkirjaga koolitus- ja teavitustegevuse toetuse raames tegevuste elluviimiseks prioriteetsete teemade nimekirja. Kuivõrd rahul Te olete prioriteetsete teemade nimekirja puudutavate järgmiste aspektidega?

	Väga rahul	Pigem rahul	Ei tea, raske öelda	Pigem ei ole rahul	Üldse ei ole rahul
Prioriteetsete teemade detailsus tegevusalade lõikes					
Prioriteetsete teemade detailsus koolitustasemetel (alg-, keskmine ja kõrgtase) lõikes					
Põllumajanduse valdkonna esindatus prioriteetsetes teemades					
Metsanduse valdkonna esindatus prioriteetsetes teemades					
Toiduainetööstuse valdkonna esindatus prioriteetsetes teemades					
Muu (nimetage)					

6. Palun kommenteerige eelmise küsimuse vastuseid.

.....

II Taotluste hindamine

7. Mida tuleks Teie arvates koolitus- ja teavitustegevuse taotluste hindamiskriteeriumites muuta?

	Kindlasti jah	Pigem jah	Ei tea, raske öelda	Pigem mitte	Kindlasti mitte
Hindamiskriteeriumite sõnastust					
Luu kõikidele hindamiskriteeriumitele ühtne hindamiskaala					
Lisama erinevate hindamiskriteeriumite osatähtsuse maksimaalsest koondhindest					
Lisama hindamiskriteeriumi skaala igale astmele selgituse					
Muu (nimetage)					

8. Kas Teie arvates toimub taotluste hindamine läbipaistvalt?

Jah
 Ei
 Ei oska öelda

9. Mis võiks Teie arvates taotluste hindamises ja taotluste paremusjärjestuse moodustamises teisiti olla?

.....
.....

III Koolitus- ja teavitustegevuste teemad tulevikus

10. Palun nimetage valdkonnad ja nimetatud valdkonnas konkreetne probleem, milles oleks Teie arvates põllumajandustootjatel, toiduaine töötajatel ja/või metsa majandajatel kõige enam vaja täiendkoolitust või teavitustegevust lähemate aastate jooksul.

	Valdkond	Probleem
1.		
2.		
3.		

11. Kas soovite intervjuul käsitletud teemade raames midagi lisada?

.....
.....
.....
.....

Suur aitäh!

Lisa 4. Hindamiskriteeriumid, 2008–2013

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku
1.	Tegevuste loetelu	0–39	Tegevuse liigi sobivus tegevuse temaatikaga	0–10	Tegevuse liigi sobivus tegevuse temaatikaga	0–10	Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht	0–8	Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht	0–8	Tegevuse liigi sobivus temaatikaga ja tegevuse maht	0–8
1.1.	Vähemalt kuuepäevane koolitus	0–9					Tegevuse liigi sobivus tegevuse temaatikaga	0–5	Tegevuse liigi sobivus tegevuse temaatikaga	0–5	Tegevuse liigi sobivus tegevuse temaatikaga	0–5
1.2.	Ühe- kuni viiepäevane koolitus, infopäev või konverents	0–8					Tegevus hõlmab ühte tegevuse liiki	0–2	Tegevus hõlmab ühte tegevuse liiki	0–2	Tegevus hõlmab ühte tegevuse liiki	0–2
1.3.	Koolitusprogrammi väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni omistamine, juhendaja teenuse ostmine rohkem kui ühel koolitusel või ühes ettevõttes	0–6					Tegevus hõlmab mitut tegevuse liiki	0–3	Tegevus hõlmab mitut tegevuse liiki	0–3	Tegevus hõlmab mitut tegevuse liiki	0–3
1.4.	Trükise koostamine	0–7										
1.5.	Juhendaja teenuse ostmine ühes ettevõttes või ühel koolitusel või	0–5										
1.6.	Elektroniilise väljaande ja käsikirja koostamine	0–4										
2.	Koolitus- või teavitustegevuse temaatika	0–16	Koolitus- või teavitustegevuse temaatika	0–20	Koolitus- või teavitustegevuse temaatika	0–20	Koolitus- või teavitustegevuse temaatika	0–20	Koolitus- või teavitustegevuse temaatika	0–20	Koolitus- või teavitustegevuse temaatika	0–20
2.1.	Prioriteetide nimekirja kantud valdkonnas tegevuse korraldamine	0 või 6	Tegevuse korraldamine prioriteetide nimekirja kantud valdkonnas	0 või 6	Tegevuse korraldamine prioriteetide nimekirja kantud valdkonnas	0 või 6	Tegevuse korraldamine prioriteetide nimekirja kantud valdkonnas	0 või 6	Tegevuse korraldamine prioriteetide nimekirja kantud valdkonnas	0 või 6	Tegevuse korraldamine prioriteetide nimekirja kantud valdkonnas	0 või 6
2.2.	Komisjoni hinnangul vajaliku tegevuse	0–10	Tegevuse temaatika vajalikkus	0–14	Tegevuse temaatika vajalikkus	0–14	Tegevuse temaatika vajalikkus	0–14	Tegevuse temaatika vajalikkus	0–14	Tegevuse temaatika vajalikkus	0–14
3.	Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale	0 või 3	Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale	0 või 3	Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale	0 või 3	Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale	0 või 3	Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale	0 või 3	Tegevus on suunatud alustavale või noorele ettevõtjale	0 või 3

	2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku	Hindamiskriteerium	Punkte kokku
4.	Tegevusega seotud isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–9	Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–13	Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–13	Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–15	Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–15	Tegevusega seotud füüsilise isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–15
4.1.	Lektori, juhendaja, korraldaja, koolitusprogrammi või väljaande koostaja varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–6	Lektori, juhendaja, korraldaja, moderaatori, koolitusprogrammi või väljaande koostamisega seotud isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–8	Lektori, juhendaja, korraldaja, moderaatori, koolitusprogrammi või väljaande koostamisega seotud isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–8	Lektori, juhendaja, korraldaja, moderaatori, koolitusprogrammi või väljaande koostamisega seotud isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–8	Lektori, juhendaja, korraldaja, moderaatori, koolitusprogrammi või väljaande koostamisega seotud isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–8	Lektori, juhendaja, korraldaja, moderaatori, koolitusprogrammi või väljaande koostamisega seotud isiku varasem kogemus ja pädevus asjaomases valdkonnas	0–8
4.2.	Teadlase kaasamine rakendusuurigut tutvustava tegevuse korraldamisse, konsulendi kaasamine tegevuse korraldamisse	0–3	Teadlase kaasamine rakendusuurigut tutvustava tegevuse korraldamisse	0 või 2	Teadlase kaasamine rakendusuurigut tutvustava tegevuse korraldamisse	0 või 2	Teadlase kaasamine rakendusuurigut tutvustava tegevuse korraldamisse	0 või 2	Teadlase kaasamine rakendusuurigut tutvustava tegevuse korraldamisse	0 või 2	Teadlase kaasamine rakendusuurigut tutvustava tegevuse korraldamisse	0 või 2
4.3.			Konsulendi kaasamine tegevuse korraldamisse	0 või 2	Konsulendi kaasamine tegevuse korraldamisse	0 või 2	Konsulendi kaasamine tegevuse korraldamisse	0 või 2	Konsulendi kaasamine tegevuse korraldamisse	0 või 2	Konsulendi kaasamine tegevuse korraldamisse	0 või 2
4.4.			Koostöö põllumajanduse, toidu tootmise, töötlemise ja metsa majandamise ning maaelu edendamisega tegeleva	0 või 1	Koostöö põllumajanduse, toidu tootmise, töötlemise ja metsa majandamise ning maaelu edendamisega tegeleva	0 või 1	Koostöö põllumajanduse, toidu tootmise, töötlemise ja metsa majandamise ning maaelu edendamisega tegeleva	0–3	Koostöö põllumajanduse, toidu tootmise, töötlemise ja metsa majandamise ning maaelu edendamisega tegeleva teise	0–3	Koostöö põllumajanduse, toidu tootmise, töötlemise ja metsa majandamise ning maaelu edendamisega tegeleva	0–3
5.	Taotleja või tegevuse korraldaja varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel	0–5	Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel	0–3	Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel	0–3	Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel	0–3	Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel	0–3	Taotleja või tegevuse elluviija varasem kogemus sarnase tegevuse elluviimisel	0–3
6.	Eelarve põhjendatus	0–6	Eelarve põhjendatus	0–6	Eelarve põhjendatus	0–6	Eelarve põhjendatus	0–6				